

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ. Z.Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**INDEX KORUPCE Z TRESTNĚPRÁVNÍHO HLEDISKA
NA PÍSECKU**

Vypracovala: Dubská Michaela, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal

2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce JUDR. Janu Bouchalovi za poskytnutí odborných rad, věcné připomínky, ochotu a vstřícný přístup během zpracování této práce.

ABSTRAKT

DUBSKÁ, M., DiS. *Index korupce z trestněprávního hlediska na Písecku : Bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, Z. Ú., 2018.
Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal

Klíčová slova: korupce, index korupce, protikorupční opatření, trestněprávní úprava

Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na korupci z obecného hlediska. Definuje samotný pojem korupce, historii, příčiny jejího vzniku, druhy a formy. Uvádí indexy měření toho fenoménu. Obsahuje trestněprávní úpravu, která se tímto jevem zabývá a důležité organizace, které s ní dlouhá léta bojují. Cílem bakalářské práce je analyzovat stávající protikorupční zákony a opatření.

Praktická část bakalářské práce zahrnuje dotazníkové šetření, které probíhalo na Písecku, a konečné výsledky jsou znázorněny pomocí grafů. Dotazníkové šetření bylo anonymní a respondenti na něj mohli odpovídat buď v tištěné podobě, nebo pomocí internetu. Účelem tohoto šetření bylo zjistit, jak veřejnost vnímá tento jev, zda s ním měla v životě nějakou zkušenost a zda si myslí, že Česká republika dostatečně s tímto problémem bojuje.

Závěrem práce je analýza získaných výsledků dotazníkového šetření, její vyhodnocení a návrh opatření a řešení tohoto fenoménu.

ABSTRACT

DUBSKÁ, M., DiS. *Corruption index of Criminal law in Písek : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, Z. Ú., 2018. Supervisor of bachelor thesis : JUDr. Jan Bouchal

Key words: corruption, measurement of corruption, provision to corruption, criminal law

The theoretical part of the bachelor thesis focuses on corruption in general terms. It defines the very concept of corruption, history, causes of its origin, types and forms. Indicates the measure of the phenomenon. It includes the criminal law that deals with this phenomenon and important organizations that have been fighting for years. The aim of the bachelor thesis is to analyze existing anti-corruption laws and measures.

The practical part of the bachelor thesis includes a questionnaire survey, which was conducted on Písek, and the final results are represented by graphs. The questionnaire survey was anonymous and respondents could respond to it either in paper form or via the Internet. The purpose of this investigation was to find out how the public perceives this phenomenon, whether it had any experience with it and whether it thinks that the Czech Republic is struggling with this problem.

The conclusion of the thesis is the analysis of the results of the questionnaire survey, its evaluation and the design of measures and the solution of this phenomenon.

Obsah

Úvod.....	8
1. Cíle a metodika bakalářské práce.....	9
2. Korupce.....	10
2.1 Historie.....	10
2.1.1 Hlavní doba rozvoje korupce.....	11
2.1.2 Instrumenty proti korupci přijaté v rámci Rady Evropy.....	12
2.1.3 Korupce v České republice po druhé světové válce.....	13
2.1.4 Korupce v České republice po roce 1989.....	13
2.2 Charakteristika.....	15
2.3 Třídění korupce.....	18
2.4 Příčiny vzniku korupce.....	21
2.5 Faktory podporující korupční prostředí.....	22
2.6 Důsledky korupce.....	25
2.7 Formy korupce.....	25
2.8 Stadia korupce.....	26
2.9 Lobbying.....	27
2.10 Whistleblowing.....	27
2.11 Korupce jako příčina nedůvěry ve stát a politiky.....	29
3. Způsoby měření korupce.....	30
3.1 Oficiální policejní statistika.....	30
3.2 Index vnímání korupce (CPI).....	30
3.3 Globální barometr korupce (Global Corruption Barometer).....	32
4. Právní aspekty korupce.....	34
4.1 Právní úprava postihu korupce v českém právu.....	34
4.1.1 Trestně právní úprava.....	34
5. Právní a kriminální postupy při vyšetřování korupce.....	41
5.1 Kriminální a operativně pátrací postupy.....	43
6. Protikorupční opatření.....	45
6. 1 Protikorupční opatření v jednotlivých oblastech.....	45
6. 2 Organizace v boji proti korupci.....	47
6. 2. 1. Transparency International.....	47
6. 2. 2. Internacional Criminal Police Organization (ICPO, Interpol).....	48
6. 2. 3. Multidisciplinární skupina proti korupci (GMC) Rady Evropy.....	49
6. 2. 4 Protikorupční aktivity Evropské unie.....	50

6. 2. 5. Kritéria monitorování korupce:.....	51
7. Výzkumná část	52
7.1 Výsledky dotazníkového šetření	52
Závěr	67
Seznam použitých zdrojů.....	68
Seznam zkratk.....	70
Seznam tabulek a grafů	71
Přílohy	72

Úvod

Korupce je jedním z aktuálních a ne vždy řešitelných problémů každého státu. Tento jev má tendenci vzrůstat ve všech typech společensko-politicko-ekonomických systémů, a to od totalitních, autoritářských a diktátorských, jež jsou na korupci více náchylné, až po demokratické společnosti, které jsou základem právního státu ve většině vyspělých zemí. Jde o souhrnný problém, který trvá již řadu let. Velmi těžko se odhaluje, natož dokazuje, jde bohužel o skrytý jev. Úplatkářství ovlivňuje časté rozhodování politiků, soudců, bezpečnostních složek státu a ostatních zaměstnanců veřejné oblasti. Bývá spjato s nezákonnými praktikami jako je praní špinavých peněz, lobbying nebo tunelování, proto patří do prvku šedé ekonomiky. Proti tomuto jevu jsou podniknutá určitá opatření, ale zatím neexistuje obecné řešení, které by mohl v boji s tímto jevem využít celý svět.

V České republice, v posledních letech tento fenomén dostává výrazně politický ráz, je dáván do souvislosti s řadou privatizačních, politicko-ekonomických a společenských afér. V odborné literatuře je toto téma zastoupeno v oboru trestního práva a kriminologie. Tato práce popisuje formy, jejichž prostřednictvím se korupce projevuje, problematiku z pohledu trestněprávního hlediska, oblasti výskytu, trestněprávní úpravu.

1. Cíle a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem je analyzovat stávající protikorupční zákony a opatření. Vedlejším cílem je formou dotazníkového šetření na Písecku zjistit názor veřejnosti na tyto zákony a zformulovat návrhy dalších řešení dané problematiky spolu s případnými návrhy de lege ferenda.

V bakalářské práci jsou definovány a vymezeny pojmy, které souvisejí s korupcí. Je zde uvedena její historie a jednotlivé druhy výskytu. Jsou zde objasněny a definovány jednotlivé druhy indexů, které se zabývají měřením toho jevu. Práce obsahuje platné právní úpravy, které postihují tento trestný čin. Z kriminalistického hlediska budou v práci uvedeny postupy při vyšetřování tohoto jevu. Charakterizuje nezbytná protikorupční opatření a organizace, které se již dlouhá léta korupcí zabírají.

V bakalářské práci je aplikována metoda dotazníkového šetření. Analýza probíhala pomocí tištěných dotazníků a internetu. Dotazníkové šetření probíhalo na Písecku, formou anonymního dotazníku, který nám pomohl zjistit názor veřejnosti na korupci z trestněprávního hlediska. Výsledky šetření jsou zaneseny v grafech dle počtu odpovědí na jednotlivé možnosti, které jsou dále vypočteny v procentech.

2. Korupce

2.1 Historie

„Původ samotného pojmu „korupce“ reflektuje slovní základ latinského výrazu „rumpere“, což znamená zlomit, rozlomit, přetřhnout. Při definování pojmu pak vycházíme z latinského výrazu „corruptus“, který znamená následek takového zlomu, tedy následek určitého nekalého jednání, který způsobuje to, že dotyčný je přinucen ke změně postojů, zásad a názorů.“¹

„Její kořeny jsou hluboké jako lidstvo samo. Setkat se s ní je možné již ve starověké Mezopotámii. Zmínka o ní se totiž objevuje ve slavném Chammurapiho zákoníku, jenž byl ve své době velmi propracovaný, promyšlený a vynikal svojí přísností. Chammurapi jej rozčlenil do 282 paragrafů, jež spojovala skutečnost, že začínaly spojkou jestliže. Tresty za korupci byly velmi přísné.“²

„Korupci se nevyhnul ani starověký Egypt, jehož je možné považovat za nejbohatší zemi ve starověku, přestože tamní hospodářství dlouho fungovalo na principu směny zboží, kdy lidé nepoužívali peníze. Nejzávažnější zločiny měl řešit samotný faraon, jenž ale často svoje pravomoci přenášel na různé vezíry a tady se je možné střetnout s uplácením vysokých činitelů, kteří mohli zneužít tímto způsobem svojí získané moci.“³

S korupcí se bylo možné setkat i v kolébce občanských ctností - v antickém Řecku, ale i ve starověké Indii nebo v Římské říši, která je proslulá nejen prodejem úřednických hodností, ale dokonce i císařské koruny. Lze tedy říci, že korupce je stejně stará jako stát a státní úředníci.⁴

---

¹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 14. ISBN 978 80-7259-055-1

² DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. 2005. *Korupce*. Praha: Střední škola Ministerstva vnitra, 2005. s. 5. ISBN 80-239-5687-6.

³ HAMILTON, R. 2007. *Egypt: říše faraonů*. Praha: Slovart, 2007. s. 161. ISBN 978-80-7209-779-1.

⁴ FRÍČ, Pavol. *Korupce na český způsob*. Praha: Nakladatelství G plus G, 1999. Zde a nyní. s. 9. ISBN 80-86103-26-9.

Již v homérském Řecku bylo naprosto běžné, že významnou úlohu zde měly dary, přičemž se obvykle očekávala jejich vzájemnost. Rané Řecko se přitom potýkalo i s úplatností soudců. Athény pak chtěly po svých politicích, aby vykazovali svoje veřejné výdaje před tribunálem občanů, který je měl potvrdit. Platón dokonce razil názor, že každý občan, jenž přijme dar výměnou za veřejnou službu, by měl zemřít bez pohřbu.⁵

2.1.1 Hlavní doba rozvoje korupce

„Za zlatou dobu rozkvětu korupce bývá označováno 15. století, protože přibližně v této době se také rodí moderní stát. V podstatě vznikly dvě skupiny lidí. Jednu představovali nositelé moci, dále potom ti, kteří byli mocí dosazeni. Kupříkladu Ludvík XIV. propůjčoval později postavení na svém dvoře, což samozřejmě nebylo zadarmo. Také kurfiřtům byla při konání voleb římských císařů a králů slibována řada věcí za to, když se přikloní „na správnou stranu“. To se často nedělo ani potají. V průběhu středověku se jako velký problém ukazovala korupce v církvi, s čímž souvisí ono známé prodávání odpustků, ale i dosazování do církevních úřadů.“⁶

„Evropské státy měly již v této době potíže s korupcí ve všech jejich podobách. Na vině byla nedostatečně propracovaná právní pravidla, jež se často odvíjela od přirozenoprávních teorií, značných rozdílů mezi bohatými a chudými, ale také od zmiňovaného zneužívání moci v rovině duchovní i světské. Již tehdy lidé razili názor, že každý je úplatný a úplatnost je odvozena jen od výše nabízené částky. Montesquieu k tomu napsal: „Existují dva druhy korupce. Jeden, když lid vůbec nedodrží zákony, a druhý, když ho korumpují samotné zákony. Je to nemoc nevyléčitelná, neboť tkví v samotném léku.“⁷

„V 19. století pak ještě podpořil rozvoj korupce zrod tisku a politických stran v moderní podobě. Díky tomu se zrodily nové formy korupce v rovině ekonomické a byl připraven prostor i k většímu zneužívání politického vlivu. Nic nebylo platné, že

⁵ DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). s. 5. ISBN 978-80-7179-562-9.

⁶ DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). s. 10. ISBN 978-80-7179-562-9.

⁷ DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). s. 10-11 ISBN 978-80-7179-562-9.

i francouzský Napoleonský kodex (1810) přišel s přísnými tresty za korupci úředníků a další kontinentální zákoníky jej následovaly. Praxe byla stále totožná. Korupce postupem času prorostla do politických stran, policie i celních služeb. Dnes je jen velmi těžké najít nějakou oblast, která není korupční. Velmi trefný je v tomto ohledu podle našeho názoru citát, který pronesl D. Pryce – Jones: „tak jako 20. století ničil fašismus a komunismus, stejně bude 21. století pustošit korupce.“⁸

2.1.2 Instrumenty proti korupci přijaté v rámci Rady Evropy

Jedním z prioritních úkolů Rady Evropy zakotvené v Závěrečné deklaraci a Akčním plánu, přijatých na 2. summitu hlav států a vlád ve Štrasburku (10.10 – 11. 10. 1997), se stal boj proti korupci a organizovanému zločinu. Poté, co byla přijata v roce 1990 Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů zločinu, se Rada Evropy soustředila na problém boje proti korupci. Konference evropských ministrů spravedlnosti doporučila urychlené přijetí

- 1) rámcové dohody, která by dala obecné směrnice k boji proti korupci a byla provedena vnitrostátním zákonodárstvím a dodatečnými mezinárodními instrumenty
- 2) úmluvy k trestnímu postihu korupce

Setkání dále vyzvalo k přijetí

- 3) dalšího mezinárodního instrumentu v oblasti občanskoprávní, který by mimo jiné stanovil kompenzaci za škody způsobené korupcí a kodexu chování veřejných zaměstnanců, jakož i
- 4) k ustanovení efektivního mechanismu sledujícího provádění jednotlivých mezinárodních instrumentů.⁹

---

⁸ DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). s. 12- 13 ISBN 978-80-7179-562-9.

⁹ ŠTURMA, Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovanému zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. s. 108. ISBN 80-7179-305-

2.1.3 Korupce v České republice po druhé světové válce

„Po druhé světové válce s nástupem komunismu byla sice korupce pronásledována a potlačována, politická korupce se však nakonec stala jedním z hlavních znaků celého systému. Vždyť o možnostech vysokoškolského studia, výjezdních doložkách do zahraničí i získávání rozličných druhů povolení rozhodoval úřední aparát především s přihlédnutím k politické loajalitě a občanské poslušnosti. Postupně s ní rostla i funkční korupce, přičemž na povrch vyplula vlastně jen kauza Babinský. To byl obchodní ředitel průmyslového kombinátu, jenž sídlil na Slovensku.“¹⁰

„Babinský byl odsouzen na 15 let za rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, když díky jeho konexím se dostala do podniku za rok řada prostředků, které umožnily výstavbu několika budov a započeti stavby obchodního domu. Spolu s ním bylo obviněno i 26 dalších obchodních činitelů.“¹¹

2.1.4 Korupce v České republice po roce 1989

„Dnes se mnoha lidem v souvislosti s pojmem korupce vybaví takřka jako její synonymum název kuponová privatizace. Značný podíl na tom měla aféra Jaroslava Líznera a postava Viktora Koženého. Jaroslav Lízner se dočkal odsouzení za zneužití pravomoci veřejného činitele v přímé souvislosti s privatizací Klatovských mlékáren. Tendr na 34 % podílu Klatovských mlékáren byl součástí druhé vlny kuponové privatizace. V červenci roku 1994 však došlo k jeho zrušení z důvodu pochybností o vyjednávání s firmou Trans World International. Zástupce této firmy měl totiž předat Líznerovi kufřík, ve kterém bylo 8,5 milionu Kč. Lízner, jenž zastával funkci šéfa Centra pro kuponovou privatizaci Ministerstva financí a šéfa Centrálního registru cenných papírů byl za tento skutek odsouzen k šesti letům vězení.“¹²

---

¹⁰ REED, Q. 1999. *Korupce v privatizaci českou cestou*. Praha: G+G, 1999 s. 135.

¹¹ REED, Q. 1999. *Korupce v privatizaci českou cestou*. Praha: G+G, 1999 s. 135.

¹² REED, Q. 1999. *Korupce v privatizaci českou cestou*. Praha: G+G, 1999 s. 224.

„O ještě větší rozruch se postaral Viktor Kožený, jenž stál u zrodu společnosti Harvard Company and Consulting. Začátkem devadesátých let se zásluhou první vlny kupónové privatizace proměnil v majitele důležitých českých podniků. Jak mohl vědět, že se má zrovna na ně zaměřit? V průběhu roku 1993 si kupoval podstatné strategické informace od zaměstnance Federální bezpečnostní informační služby Václava Wallise. Údajně mu za ně zaplatil zhruba půl milionu korun. Wallis byl roku 1994 propuštěn na svobodu, protože se tento obchod nepovedlo prokázat.“¹³

V dějinách a v dnešní době zvláště by bylo možné najít také celou řadu případů, jež by měly vzbudit zájem médií, ale často se do nich ani pořádně nedostaly. Sem patří i kauza financování politických stran, která vyplula na povrch roku 1997. Také zde se však nepovedlo nic prokázat.¹⁴

Roku 1995 měl Milan Šrejber sponzorovat ODS 7,5 miliony Kč, jež ODS uvedla ve svém bankovníctví pod jmény falešných sponzorů. Podivné na tom je, že v té samé době byly privatizovány Třinecké železárny a Šrejber v nich měl čtvrtinový podíl. Posléze byl Šrejber odsouzen na pět let do vězení za zneužívání informace v obchodním styku. Dodnes však není uspokojivě objasněno, kde k daným informacím přišel. Šrejber se posléze přiznal ke sponzorství ODS a tím započal krizi, jež vyústila až k rozpadu koalice a koncem roku 1997 byla ustanovena Tošovského vláda, jež měla dovést Českou republiku k předčasným volbám roku 1998.¹⁵

V souvislosti s kupónovou privatizací jistě stojí za zmínku i pokus o její revizi v akci „čisté ruce“. Byla Součástí programu boje s korupcí z roku 1998 a jejím iniciátorem byla „Zemanova vláda“. Důsledkem bylo zřízení mezirezortního Výboru pro ochranu ekonomických zájmů, jež řídil Stanislav Gross a měl za cíl bojovat proti hospodářské kriminalitě a korupci. Roku 2000 byl však kvůli neefektivnosti zrušen.¹⁶

---

¹³ REED, Q. 1999. *Korupce v privatizaci českou cestou*. Praha: G+G, 1999. s. 231

¹⁴ OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. s. 18. ISSN 1801-4496.

¹⁵ OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. s. 18. ISSN 1801-4496.

¹⁶ OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. s. 18. ISSN 1801-4496.

Jak je korupce propojena s organizovaným zločinem je také možné dobře ukázat právě na nejmodernějších českých dějinách. Zde se jedná o korupci toho nejtěžšího typu, přičemž zkorumpovanými osobami jsou často vysoce postavení státní úředníci. Tato korupce je přímým pojtkem k organizovanému zločinu.¹⁷

Lze uvést i případ pana Srba. Karel Srba zastával pozici generálního sekretáře Ministerstva zahraničí ČR, v jehož čele byl Jan Kavan. Srba se dostal do podezření z braní úplatků v řádech milionů, když měl obchodovat s privilegii na vládní výstavbu i rekonstrukci vládních budov, a to především za hranicemi. Aféra začala v souvislosti s firmou Block, jež měla opravovat velvyslanectví v Záhřebu. Za to měla údajně Srbovi dát pětimilionový úplatek. Tuto částku policie skutečně v Srbově autě objevila, přičemž obviněný se bránil tím, že si ji u něho představitel firmy Jiří Sítár jen schoval. Srba byl posléze odsouzen k osmi letům vězení za pokus o vraždu novinářky Sabiny Slonkové, která napsala několik článků o pro stát nevýhodné zakázce na rekonstrukci Českého domu v Moskvě, o níž měl také Srba rozhodovat. Postupně se na povrch dostala i celá řádka jiných korupčních případů. Žádné korupční obvinění se mu však nepovedlo prokázat. Pomyslnou třešničkou na dortu je fakt, že Srba byl roku 1998 jmenován do funkce jako garant výše zmiňované akce „čisté ruce“¹⁸

2.2 Charakteristika

„V překladu má tento termín několik výrazů: znečištění, zkažený, zvrácený, mravně zvrácený, zvrhlý, podplacený. Korupce tak zpravidla zahrnuje všechny projevy, ze kterých získává neoprávněný prospěch a profituje subjekt, který za to poskytuje jakékoliv výhody (materiální i nemateriální) tomu, kdo prospěch poskytuje.“¹⁹

---

¹⁷ OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. s. 18. ISSN 1801-4496.

¹⁸ OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. s. 18. ISSN 1801-4496.

¹⁹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 14. ISBN 978 80-7259-055-1

Řada lidí si myslí, že hlavní podstatou korupce je předání úplatků v podobě peněz. Nedojde-li k předání finanční hotovosti, domnívají se, že nejde o korupci. Podstatou korupce ovšem není to, zda uplácená osoba dostala jako úplatek peníze, luxusní kabelku, exotickou dovolenou nebo jinou majetkovou výhodu. Podstatou korupce je, že osoba, která měla jednat ve veřejném zájmu, jednala za účelem osobního zisku. Korupční jednání je často velmi složité. Lze říci, že korupce je řemeslo svého druhu, které má své postupy a triky. Proto je v řadě případů jen obtížně prokazatelná a těžko odhalitelná.²⁰

Média nás učí, že podstatou korupce je úplatek. A do značné míry tuto interpunkci přejímá i naše trestní právo. Podle Rysky a Průši je úplatek jen doprovodným znakem zločinu. A tím zločinem je nutné vědomé suboptimální rozhodnutí veřejné autority. Tedy poškozující nás všechny coby „podílňáky“ na státu. A právě tato újma je skutečným problémem, zdrojem společenské nebezpečnosti.²¹

Samotným teoretickým problémem je definování korupce. Frič ve své publikaci k definování korupce používá čtyři hlediska:

1. **Korupce jako deviantní chování** – Chování, které se z důvodů dosahování soukromých, osobních, rodinných, úzce skupinových finančních anebo statusových zisků odchyluje od formálních povinností vyplývajících z veřejné role či přestupuje normy proti výkonu určitého typu soukromého vlivu.²²

Za deviantní chování ve smyslu této definice je potřebné považovat jenom takové, při kterém dochází ke zneužívání pravomoci osobami ve veřejných funkcích (neztotožňovat s veřejnými činiteli, neboť veřejný činitel je užší vymezení než osoba zastávající veřejnou funkci).²³

---

²⁰VONDRÁČEK, Ondřej a Marek HAVRDA. 2013. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit.*, s. 14. ISBN 978-80-87050-00-2.

²¹RYSKA, Pavel a Jan PRŮŠA. *Korupce: ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause, 2013. Publikace (Institut Václava Klause). s. 11 ISBN 978-80-87806-03-6.

²²CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 17. ISBN 978-80-7201-866-6.

²³CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 17. ISBN 978-80-7201-866-6.

2. **Korupce jako patologické chování** – Držitel pravomoci, který je pověřený dělat určité věci a je odpovědný za fungování nějakého úřadu, je nelegálně stimulován peněžními nebo jinými prostředky k činnosti, která zvýhodňuje poskytovatele odměny a poškozuje veřejnost a její zájmy. Škodlivost spatřují nejen pro zúčastněné, ale pro celou společnost. Jinak řečeno, o korupci by se mělo jednat vždy, když držitel pravomoci preferováním soukromého zájmu poškozuje zájem veřejnosti.²⁴
3. **Korupce jako prostředek maximalizující zisk** – Tento pohled korupce je označován jako tržní korupce. Lze o korupci mluvit tehdy, když úřední osoba považuje svůj úřad za obchod, jehož zisk se snaží maximalizovat. Pak se tedy úřad stává jednotkou maximalizující zisk. Míra jeho příjmu už nezávisí na etickém hodnocení jeho užitečnosti pro společné dobro, ale na situaci na trhu a jeho talentu nacházet bod maximalizující zisk na křivce veřejné poptávky.²⁵
4. **Korupce jako sociální problém** – Korupce má nebyvalou schopnost ovlivňovat veřejné mínění, zejména pro její hluboké sociální a společenské dopady. Funguje na základě svých vlastních, zpravidla velmi dobře skrytých pravidel hry, na základě vnitřních zákonitostí a mechanismu vývoje. Šíří kolem sebe „korupční klima“, které je schopno měnit postoje lidí a ovlivňovat chování mas.²⁶

„Korupční klima ovšem vytváří i uzavřený řetězec prvků korupčního systému, který tvoří jakýsi začarovaný kruh. Počátek kruhu je tvořen korupčním jednáním (zpravidla utajovaným), které po čase přejde ve veřejnou známost (stane se veřejným tajemstvím), na které zpravidla navazuje snaha státní moci zabránit²⁷

---

²⁴ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 18. ISBN 978-80-7201-866-6.

²⁵ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 18-19. ISBN 978-80-7201-866-6.

²⁶ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 19. ISBN 978-80-7201-866-6.

²⁷ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 20. ISBN 978-80-7201-866-6.

korupci (v řadě případů neúčinná), neschopnost exekutivy korupci zabránit a potrestat aktéry korupce posiluje veřejné mínění o beztrestnosti korupce, to posiluje samotné korupční klima, ve veřejnosti vzniká mínění o legálnosti korupce, které plodí další korupční skutky.“²⁸

2.3 Třídění korupce

- a) **Podle rozsahu** dělí se na malou (bagatelní) a velkou korupci. Malá - někdy též běžná - korupce je označována jako uplácení za veřejné služby, představující součást každodenního života. Za velkou (závažnou), někdy označovanou jako organizovanou, korupci je považováno uplácení za privilegia v oblastech, ve kterých lze získat určitý vliv nebo postavení prostřednictvím peněz, tedy za uplácení za určité výsady v oblastech jako jsou státní politika, ovlivňování přijímání zákonů nebo veřejné zakázky (např. pletichy při zadávacím řízení u ministerských veřejných zakázek).²⁹

---

²⁸ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 20. ISBN 978-80-7201-866-6.

²⁹ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 35. ISBN 978-80-7478-531-3.

Tabulka č. 1: *Třídění korupce* ³⁰

Charakteristika	Drobná korupce založená na podplácení (nabízení úplatků)	Organizované korupce a systémové zneužití veřejných prostředků
Vztah podpláceného a podplácejícího	Situační charakter	Systémová, připravovaná, dlouhodobá aktivita
Objem prostředků, kterých se korupce týká	Malé prostředky, většinou peníze v hotovosti	Velké prostředky
Finanční převody	Fyzický převod nebo předání peněz	Finanční prostředky putují složitou cestou, může se jednat o směnu
Odhalitelnost běžnými kontrolními metodami	Porušení pravidel snadno dohledatelné	Porušení pravidel těžko dohledatelné, často nemusí být přítomno
Míra organizovanosti a utajení	Netvoří se sítě, utajení relativně malé	Sít' je nutná k realizaci
Odhalování a vyšetřování	Nasazení operativní techniky je efektivní, vyšetřování jednoduché, problém je množství případů	Velmi složité, nutná spolupráce různých orgánů, často lze stíhat pouze dílčí část organizované korupce

b) **Podle oblasti výskytu** rozlišujeme korupci ve veřejném sektoru, v soukromém sektoru a v politice.

- 1) Ve veřejném sektoru se vztahuje zejména na korupční vztahy mezi soukromou a úřední osobou, případně mezi soukromou osobou a osobou obstarávající věci obecného zájmu. Vznikem tohoto korupčního vztahu dochází k narušení rovnosti mezi občany. Do této kategorie spadá i spojení mezi státním úředníkem a politickými funkcionáři.³¹

³⁰ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 36. ISBN 978-80-7478-531-3.

³¹ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 36. ISBN 978-80-7478-531-3.

Tento jev, kdy dochází ke zmocnění se státní a vyhrává snaha firem přizpůsobovat zákony politiky a předpisy státu k vlastnímu prospěchu prostřednictvím poskytování nezákonných soukromých zisků pro veřejné činitele, se odborně nazývá *state capture*. Dochází k tomu, že si podnikatelé kupují politiky a úředníky či je vydírají.³²

- 2) V soukromém sektoru se projevuje u vztahů mezi dvěma soukromými osobami, nejčastěji v obchodním styku, čímž dochází k narušení rovnosti mezi podnikatelskými subjekty (např. podnikatel pomocí slibu neoprávněné výhody odradí svého konkurenta od podání nabídky do veřejné výzvy na opravu kostela). Ve většině případů není v tomto sektoru dotčen veřejný zájem, vznikají i v této oblasti značné škody – zakázku nezíská subjekt, který by ji odvedl nejlépe, ale subjekt, který má zvláštní vztah k osobě a zakázce rozhodující. Škoda tak vzniká podniku, který ji přiděluje. Tento jev, kdy dochází k zajištění byznysu a vzniku k neformálnímu podrobení soukromého byznysu zájmům státu, se nazývá *business capture*. Nastane to, že politici a úředníci vydírají podnikatele.³³
- 3) Pro politickou korupci je charakteristické, že slib či poskytnutí úplatku směřuje k voleným zástupcům nebo funkcionářům politických stran, aniž by nutně docházelo k individuálnímu obohacení.³⁴

- c) **Podle cílů a motivů** je následující: příbuzenská korupce, která se uplatňuje v rozvojových zemích a je hodnocena jako morální, neboť jde o to, že jedinec, který získá určité politické postavení, nikdy nezapomene na další členy své skupiny, jejichž vztahy jsou založeny na principu reciprocit, a zisková korupce, typická pro západní ekonomiku, při níž směřuje ke zneužití tradičních norem (právo, veřejný zájem) za účelem chamtivého získání osobního prospěchu.³⁵

---

³² HORNÍK, Jan a HANA ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 35. ISBN 978-80-7478-531-3.

³³ HORNÍK, Jan a HANA ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 36. ISBN 978-80-7478-531-3.

³⁴ HORNÍK, Jan a HANA ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 36. ISBN 978-80-7478-531-3.

³⁵ HORNÍK, Jan a HANA ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 36. ISBN 978-80-7478-531-3.

- d) **Podle územních účinků** lze členit na vnitrostátní, mezinárodní a národní. Z názvu vyplývá, že k vnitrostátní korupci dochází na území jednoho státu a k mezinárodní na území dvou a více států. Národní korupce vniká zejména na úrovni národních firem.³⁶
- e) **Podle místa výskytu** jsou označovány tři základní modely korupce: asijský, africký a latinskoamerický. Tyto modely jsou pojmenovány podle oblasti, v níž se nejčastěji vyskytují a kde se korupce stala součástí sociálního i politického života.³⁷
- f) **Podle aktivity subjektu podílejícího se na korupci** - trestněprávní nauka rozlišuje podle míry aktivity nebo-li podle toho, kdo disponuje úplatkem, mezi korupcí aktivní a pasivní. Pachatelem aktivní korupce je ten, kdo úplatek poskytuje, nabízí nebo slibuje. Pachatelem korupce pasivní pak ten, kdo úplatek přijímá, nechává si slíbit, či jej dokonce vyžaduje.³⁸

2.4 Příčiny vzniku korupce

Základní příčinou fungování korupce je touha po materiálních statcích, penězích, úspěchu a kariéře. Jsou ovlivňovány korupčním klimatem a samotnou kulturou daného společenství. Kořeny korupce lze zkoumat ze čtyř vzájemně propojených hledisek, které jsou současně i faktory vytvářející korupční prostředí.³⁹

1. **Monopolizující efekt** – Na trhu existuje několik firem, kontrolujících tento trh, přitom stát může mít zájem, aby určité služby a práce vykonával určitý omezený počet těchto soukromých subjektů.⁴⁰

---

³⁶ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 37. ISBN 978-80-7478-531-3.

³⁷ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 37. ISBN 978-80-7478-531-3.

³⁸ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 37. ISBN 978-80-7478-531-3.

³⁹ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s.21. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁰ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 22. ISBN 80-7201-434-X.

Čím je větší počet firem, které mohou tuto poptávku státu uspokojit, tím větší je korupční prostředí a předpoklad korupčního jednání s cílem získat zakázku.

Na druhé straně čím je menší počet firem schopných splnit požadavek státu na zajišťování služeb, opět vzniká korupční prostředí, ovšem jsou využívány jiné nekalé praktiky než v předcházejícím případě. Podnikatelé, vědomi si nedostatečné konkurence, odvádějí služby a práce nekvalitně, jsou přepláceny, za úplatu se toleruje nedodržení termínu apod.⁴¹

2. Široké rozhodovací pravomoci v rukou jednotlivců nebo organizací

Jakmile existuje málo mechanismů pro kontrolu a rovnováhu, nebo dokonce žádné, vytváří se řada příležitostí, aby představitelé a úředníci systému této slabiny a korupčního prostředí využili a je jen krůček ke zneužití pravomoci za úplatu.⁴²

3. Nedostatek transparentnosti – Snižuje možnost kontroly osob s nadanou autoritou. Může mít řadu příčin, např. typicky jde o osoby zavázané bankovním tajemstvím nebo nadaných se speciálními znalostmi a vědomostmi, kterými disponuje jen velmi úzký okruh osob.⁴³

4. Asymetričnost – Jinak také diskrepance, dysfunkce právního administrativního, kulturního, ekonomického a politického systému⁴⁴

2.5 Faktory podporující korupční prostředí

a) *Výše úplatku – „Nabízenému úplatku se stěží odolává. Základní otázkou je, zda existují hranice nabízeného úplatku, který je neodmítnutelný. Tato úvaha bude-li brána dogmaticky (nedoloženě) a absolutně, může vzbudit děsivý závěr, že každá fyzická osoba je potenciálním pachatelem korupčního jednání. Na tuto otázku však nelze odpovědět a zbývá jen doufat, že jde skutečně jenom o hypotézu, která se nikdy nepotvrdí.“⁴⁵*

⁴¹ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 22. ISBN 80-7201-434-X.

⁴² CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 22. ISBN 80-7201-434-X.

⁴³ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 22. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁴ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 22. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁵ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

- b) **Normativní systém** – „Méně se bude dařit korupčnímu prostředí tam, kde působí oficiální systém norem upravujících činnost veřejně činných úředníků i veřejných činitelů. Součástí tohoto systému musí být i normy, které řeší případy korupce. Týká se to jak norem psaných, tak nepsaných (zvyklostí, morálních kodexů).“⁴⁶
- c) **Fungování administrativy** – „Přemíra byrokracie, nejasnost fungování místní správy, konfliktnost působení administrativy mezi sebou, neefektivnost a zdlouhavost vyřizování požadavků občanů je podhoubí korupce.“⁴⁷
- d) **Systém kontroly** – „Nefungující nebo dokonce zkorumpovaný systém kontroly nevytváří dostatečnou hrozbu pro ty, kteří mají sklony k úplatku. Riziko odhalení korupčního jednání je nízké a vyplácí se.“⁴⁸
- e) **Systém sankcí** – „Symbolické tresty za korupční jednání nejsou dostatečným protikorupčním opatřením. Musí platit, že korupce se nesmí vyplatit.“⁴⁹
- f) **Korupční tradice** – „Jsou země, kde korupce je považována za zcela normální běžný jev i dokonce bez ní si běžné fungování společnosti nedokáží obyvatelé představit. Korupce je tak považována za normální, běžný způsob chování, je tolerována a úplatek se běžně očekává. Být zkorumpovaným se ve společnosti žádá.“⁵⁰
- g) **Sociální chaos** – „Nastupuje zpravidla v těch společnostech, kde došlo k významným společenským změnám. Ten se projevuje nejen v každodenním životě, ale i v chodu institucí, státní správě a samosprávě.“⁵¹

---

⁴⁶ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁷ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁸ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁴⁹ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵⁰ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵¹ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

- h) **Kvalita státní správy** – „Účinným protikorupčním jevem je silná, kvalifikovaná, výkonná a respektovaná výkonná moc, která má relativně dobře finančně ohodnocené úředníky.“⁵²
- i) **Klientismus** – „Patří do tradic dané společnosti a spočívá ve vyřizování občanských záležitostech zákulisní cestou. Mimo pořadí, mimo pracovní dobu, prostřednictvím známých, na základě loajálnosti mezi úředníky, to vše je silným kriminogenním faktorem korupce.“⁵³
- j) **Hodnotový žebříček** – „Na prvním místě deformovaném žebříčku hodnot je osobní prospěch, osobní statky, bohatství, touha rychle získat jmění apod.“⁵⁴
- k) **Chudoba** – „Do jisté míry je protipólem kvalitní státní správy. Nízké platy státních úředníků, sociální nejistota, objektivně vysoké životní náklady vedou k bočním aktivitám kompenzovat chudobu.“⁵⁵
- l) **Korupční vzory** – „Zde sehrává roli obecné vědomí a úzus, že úředníci jsou zkorumpovaní. Čím silnější je úzus, tím náchylnější jsou ti, o kterých se hovoří, k úplatku.“⁵⁶
- m) **Vliv médií** – „Míra objektivit a informační serióznosti sdělovacích prostředků má velký vliv na veřejné mínění a dokáže eliminovat nebo rozpoutat korupční jednání.“⁵⁷

---

⁵² CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵³ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵⁴ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵⁵ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵⁶ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

⁵⁷ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. s. 23. ISBN 80-7201-434-X.

2.6 Důsledky korupce

- oslabení správy veřejných věcí a politiky, vedoucí až k rozpadu státu
- oslabení hospodářských výsledků
- růst chudoby a nezaměstnanosti
- vznik a růst mafií a klientelistických sítí
- rostoucí daně a zároveň rostoucí daňové úniky
- rostoucí nedůvěra v politiku a ekonomiku⁵⁸

2.7 Formy korupce

- vlastizrada, velezrada, nezákonné zahraniční transakce, pašování
- zpronevěra a padělání
- zneužití moci, mučení, ústupky
- podvody, zkreslování, vydírání
- překrucování spravedlnosti, kriminální chování, křivá výpověď, nezákonné uvalení vazby, falešná obvinění
- zanedbání povinností
- uplácení a podplácení, vymáhání nezákonných odvodů, provize
- fašování a manipulace voleb
- neschválený prodej veřejného úřadu, veřejného majetku a licencí⁵⁹
- nepotismus a klientismus
- manipulace s předpisy, obchody, dodávkami, smlouvami a úvěry
- daňové podvody, daňové úniky
- nedovolené ovlivňování obchodů, náklonnost při zprostředkovatelných vztazích, konflikt zájmů
- přijetí nepatřičného daru, poplatku, úplatku
- operace na černém trhu⁶⁰

---

⁵⁸ KORUPCE. SLIDESHARE. slideshare [online]. Slideshare, © 2012 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jablko123/korupce>

⁵⁹ KORUPCE. SLIDESHARE. slideshare [online]. Slideshare, © 2012 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jablko123/korupce>

⁶⁰ KORUPCE. SLIDESHARE. slideshare [online]. Slideshare, © 2012 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jablko123/korupce>

- nezákonný dohled, nezákonné odposlechy
- zneužití úředních pečeti a razítek, úředních budov
- zneužití vnitřních informací, falšování záznamů⁶¹

2.8 Stadia korupce

„Při popisu korupce jako takové je třeba uvést, že kromě jejího třídění lze popisovat i na základě vývojových stádií, která popisují proces pronikání korupce do společnosti.“⁶²

„Rozlišujeme tato stadia:

- a) náhodná korupce*
- b) systematická korupce*
  - b.1) spontánně regulovaná korupce*
  - b.2) organizovaná korupce*
- c) systémová korupce“⁶³*

Náhodná korupce – *„Je charakteristické úplatkářství a účast jen určitých osob, případně malých skupin. Obecně však ve společnosti převládá takový přístup, že je dobrá pověst upřednostňována před krátkodobým finančním ziskem. V tomto stadiu ještě nedochází ke vzniku a aplikaci právních norem, které korupci regulují.“⁶⁴*

Systematická korupce – *„Člení se na dvě kategorie: korupci spontánně regulovanou a korupci organizovanou. Stadium spontánně regulované korupce nastává tehdy, pokud přestává být korupce výjimkou a mění se na spontánně regulovaný sociální systém. Stadium organizované korupce nastává tehdy, pokud se korupce mění v organizovaný zločin, založený na propletených sociálních vazbách.“⁶⁵*

⁶¹ KORUPCE. SLIDESHARE. slideshare [online]. Slideshare, © 2012 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jablko123/korupce>

⁶² HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁶³ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁶⁴ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁶⁵ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7478-531-3.

*„Posledním a nejzávažnějším stádiem je **systémová korupce**. Tam, kde dojde korupce až do tohoto stadia, je korupce součástí ekonomických i politických institucí, přičemž tyto instituce nejsou již schopny bez korupce fungovat.“⁶⁶*

2.9 Lobbying

„Je termín používaný od konce 19. století a je odvozen od slova lobby.

V podstatě se jedná o prosazování zájmů určité zájmové skupiny v rámci konkrétního rozhodovacího procesu. Lobbying je tedy poctivé a záslužné prosazování správných cílů, ať už v legislativním procesu, nebo v procesu rozhodovacím. Bývá však často spojován s korupcí, neboť se mnohdy ukáže, že při něm byly použity jiné než dovolené metody ovlivňování, tj. poskytování neoprávněných výhod. V takovém případě se může velice často jednat o nepřímé úplatkářství. Podezření na korupci bychom měli mít tehdy, pokud by prosazovaná věc neoprávněně zvýhodnila nebo poškodila určitou osobu či skupinu, prosazovaná věc by poškodila veřejný zájem či se ukáže, že se jedná o věc v osobním zájmu funkcionáře. V některých státech (USA, Kanada, Polsko, Litva) lobbying regulují zákonem. V České republice tyto snahy ztroskotaly. Avšak některých efektů, k jakým by zákonem o regulaci lobbyingu mělo dojít, se daří realizovat jinými opatřeními. Kupříkladu nastavením transparentního legislativního procesu, zavedením hodnocení korupčních rizik při přípravě jednotlivých návrhů právních předpisů, realizaci projektů elektronické podoby Sbírký zákonů či přijetím etického kodexu členů parlamentu České republiky.“⁶⁷

2.10 Whistleblowing

„Jde o anglický výraz „to blow the whistle,, (pískat na píšťalku) a má evokovat představu varovné píšťalky, která zazní, když se nehraje podle pravidel. Nejčastějším českým ekvivalentem je „oznamování“. Najdou se však stále tací, kteří oznamování považují za udavačství či práskačství.“⁶⁸

---

⁶⁶ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 39. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁶⁷ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 40. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁶⁸ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 40. ISBN 978-80-7478-531-3.

„Smyslem ochrany oznamovatele je poskytnout mu záruku, že v případě, pokud v dobré víře (nikoli ze msty) oznámí skutečnosti nasvědčující tomu, že se někdo dopustil trestné činnosti, v širším slova smyslu protiprávního jednání, či dokonce jen nekalého, nikoli protizákonného jednání, nebude nijak sankcionován. Zejména jde o ochranu zaměstnanců, kteří oznámí podezření na protiprávní jednání svého zaměstnavatele nebo svých kolegů v práci. Jeho oznámení by nemělo negativně ovlivnit jeho pracovní poměr a nesmí být v souvislosti s tímto oznámením nijak diskriminován. Na druhou stranu je nutné počítat s tím, že se pachatel, vůči němuž oznámení směřuje, bude chtít bránit. Často bývá, aniž by bylo oznámení oznamovatele už prošetřeno, podáváno trestní oznámení za pomluvu či pro křivé obvinění, občas je podána i občanskoprávní žaloba na ochranu osobnosti, přinejmenším je nezbytné počítat s nepříjemnou atmosférou na pracovišti.“⁶⁹

„Jako vhodné protikorupční opatření bývá hodnoceno i zavedení anonymního systému ohlašování podezřelých situací či jednání. Tento systém má však svou nevýhodu, že v mnoha případech se prokáže nepravdivost tvrzených informací, nebo dokonce osobní msta mezi lidmi.“⁷⁰

Nicméně faktem je, že většina rezortů (ministerstev a jiných úředních správních celků) za účelem možnosti oznamování podezření na korupční jednání zřídila protikorupční elektronickou poštu, telefonní linky či faxy. V mnoha zemích byla přijata speciální právní úprava ochrany oznamovatelů. V České republice tento předpis přijat nebyl, avšak prvky ochrany oznamovatelů obsahují některé právní předpisy (zákon o Policii ČR či zákon o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, které umožňují ochranu svědka trestného činu).“⁷¹

---

⁶⁹ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 41. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁷⁰ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 40. ISBN 978-80-7478-531-3.

⁷¹ HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 41. ISBN 978-80-7478-531-3.

2.11 Korupce jako příčina nedůvěry ve stát a politiky

„Korupce je jednou z příčin nedůvěry občanů ve stát. Korupce má za následek, že lidé nevěří svým zvoleným zástupcům. Nevěří, že peníze, které jim ve formě daní svěří, použijí k prosazování veřejného zájmu. Z opačného pohledu vysoká míra korupce umožňuje občanům, aby si sami sobě ospravedlnili, proč neodvádějí státu daně.“⁷²

---

⁷²VONDRÁČEK, Ondřej a Marek HAVRDA. 2013. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. s. 19. ISBN 978-80-87050-00-2.

3. Způsoby měření korupce

Pro snadnější pochopení různých forem korupce, jejich příčin i důsledků, pro hledání efektivních prostředků boje s korupcí je nutné nalézt účinný způsob měření a vyhodnocování tohoto jevu. V současné době existuje již celá řada alternativních, sofistikovaných přístupů, jimiž lze dospět k odhadům míry korupce buď na úrovni státu nebo na detailnější hladině. Korupce je jev vysoce skrytý a z koncepčního hlediska se měří velmi obtížně. Převážnou většinu dat využitelných pro analýzu korupce nelze získávat v podobě běžně dostupných statistických dat. Samotné pachatele je pochopitelně obtížné zpovídat a měření objemu zaplacených úplatků může například zcela ignorovat korupční chování, které není úplatky doprovázeno.⁷³

3.1 Oficiální policejní statistika

Poskytuje data odhalených a objasněných trestných činů souvisejících s korupcí. Lze konstatovat, že v České republice vzrostl za uplynulých deset let počet objasněných trestných činů dle § 158 trestního zákona (zneužívání pravomoci veřejného činitele). Monitorování dat soudní statistiky nám pak umožní zhodnotit, kolik z těchto případů skončilo soudním procesem s výsledkem potrestání odpovědných osob.

Je nutné však poznamenat, že soudní statistiky nejsou odpovídajícím ukazatelem stavu korupce v zemi v daném období. Jejich porovnáním však můžeme projevit, nakolik je stát prostřednictvím moci výkonné a soudní schopen a ochoten korupci odhalovat a trestat.⁷⁴

3.2 Index vnímání korupce (CPI)

Tento index od roku 1995 sestavuje v jednoročních intervalech mezinárodní nevládní organizace TI a Goettingenská univerzita v Německu. Inde CPI sehrál v uplynulých letech hlavní roli ve zvyšování veřejné informovanosti o korupci. V mnoha zemích se stal podnětem pro zavádění ambiciózních protikorupčních reforem.⁷⁵

---

⁷³ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 27. ISBN 978 80-7259-055-1

⁷⁴ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 27-28 . ISBN 978 80-7259-055-1

⁷⁵ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 38. ISBN 978 80-7259-055-1

Pro účely konstrukce indexu CPI je korupce definována jako zneužívání veřejné pravomoci k osobnímu prospěchu. Index každoročně zachycuje aktuální pohled na korupci ve veřejném sektoru a průzkumy k jeho sestavování obsahují otázky související se zneužíváním pravomoci veřejných činitelů k získání osobních výhod. Index je založen na expertních hodnoceních a konečné výsledky zemí na základě CPI pak seřadí země podle stupně vnímání korupce, kdy hodnota indexu:

CPI= 0,00 znamená ohodnocení země krajně zkorumpované

CPI= 10,00 představuje ohodnocení pro zemi bez korupce⁷⁶

Metodologie CPI je založena na důvěryhodných zdrojích, používajících odlišných metod hodnocení korupce a odlišných vzorků. Ke stanovení hodnoty indexu bylo původně využíváno šetření 10 nezávislých institucí a pro zařazení země do programu platilo, že země musí být zařazena alespoň do čtyř šetření. V roce 1999 došlo ke změně metodiky. Transparency International se začala opírat pouze o vysoce kvalitní data, spolehlivá a seriózně zpracovaná údaje. Po sestavení indexu jsou pro každou hodnocenou zemi shromážděny výsledky všech dostupných unikátních indikátorů, které musí splňovat jasně definované předpoklady. Aby byl příslušný zdrojový indikátor do zpracování indexu zahrnut, musí nyní splňovat především tři základní kritéria:

- umožnit srovnání více zemí
- měřit celkovou úroveň korupce
- nesmí být starší tři let⁷⁷

Spolehlivost CPI se může v různých zemích lišit v důsledku různorodých vstupních dat, která je způsobena dostupností odlišných vstupních indikátorů pro různé země. Je to důsledek toho, že v některé zemi je provedeno více průzkumů než v zemi jiné, avšak stejné průzkumy nesmí být provedeny ve všech zemích. U zemí s nižším počtem zdrojů a velkými rozdíly mezi hodnotami pocházejícími z jednotlivých zdrojů je hodnocení i pořadí méně spolehlivé. Rozdílů minimálních a maximálních hodnot může země dosáhnout na základě řekněme tří zdrojů a jiných na základě deseti zdrojů.⁷⁸

---

⁷⁶ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 38-39. ISBN 978 80-7259-055-1

⁷⁷ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 38-39. ISBN 978 80-7259-055-1

⁷⁸ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 44. ISBN 978 80-7259-055-1

Dalším možným zdrojem zkreslení indexu může být reflexe individuálních hodnotových měřítek samotných respondentů. Tato skutečnost však již odráží obecný problém vypovídací schopnosti subjektivně založených dat, z nichž CPI vychází. Index CPI se používá ke zjištění a porovnání rozsahu vnímání korupce v mezinárodním měřítku jak pro sledované běžné období, tak pro srovnání vývoje vnímání korupce v čase.⁷⁹

Česká republika si v celosvětovém žebříčku vnímání korupce za rok 2017 po loňském propadu mírně polepšila, za průměrem Evropské unie ale stále zaostává. V seznamu zemí, který zveřejnila mezinárodní organizace Transparency International (TI), patří Česku spolu s Kypr, karibským ostrovním státem Dominikou a Španělskem 42. místo. Ve srovnání s ostatními členskými zeměmi Evropské unie si Česká republika o jednu příčku polepšila a je na 18. pozici, kterou sdílí s Kypr a Španělskem. Ostatní země takzvané visegrádské čtyřky si pohoršily - Slovensko o jeden bod (22. místo v rámci Evropské unie, globálně má 54. místo), Polsko o dva body (15. místo) a Maďarsko ztratilo dokonce tři body (27. místo).⁸⁰

3.3 Globální barometr korupce (Global Corruption Barometer)

Zkoumá názory široké veřejnosti na korupci a identifikuje její hlavní oblasti v pěti otázkách.

1. Hodnoceny jsou instituce a odvětví nejvíce zasažené korupcí.
2. Je odlišena závažnost drobné korupce, která probíhá v běžném každodenním životě a velké korupce prováděné na nejvyšší úrovni ekonomiky a politiky. Závažnost problému korupce je porovnávána s dalšími ekonomickými a politickými problémy.
3. Je posuzován dopad korupce na různé aspekty osobního a společenského života.⁸¹

---

⁷⁹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 44. ISBN 978 80-7259-055-1

⁸⁰ BLESK. blesk.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/526002/cesko-je-v-globalnim-zebricku-korupce-na-42-miste-v-ramci-eu-nic-moc-18-pricka.html>

⁸¹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 34. ISBN 978 80-7259-055-1

4. Zjišťována jsou očekávání vývoje úrovně korupce v dalších letech.
5. Poskytnutí úplatku v uplynulém roce respondentem či jiným členem rodiny.⁸²

Smyslem konstrukce barometru korupce je tedy zjistit, jak v jednotlivých zemích občané vnímají rozsah korupce v daných oblastech, její rozsah ve srovnání s předcházejícím obdobím a očekávání vývoje do budoucna. Je zveřejňován od roku 2003. Za jeho velkou přednost je považována jednotná metodika a možnost sledovat vývojové trendy ve sledované oblasti a tyto následně srovnávat mezi jednotlivými regiony.⁸³

---

⁸² VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 34. ISBN 978 80-7259-055-1

⁸³ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 34. ISBN 978 80-7259-055-1

4. Právní aspekty korupce

4.1 Právní úprava postihu korupce v českém právu

Existují rozdílné až tendenčně zaměřené názory a výklady hodnocení co je a co není tzv. korupčním trestným činem. Jednou z krajních výkladových variant je, že korupčním jednáním je každé porušení či zneužití pravomoci veřejného činitele bez toho, zda je přítomen či není znak „obstarání věci obecného zájmu, nabídka, přijetí či vyžádání úplatku“.⁸⁴

4.1.1 Trestně právní úprava

Pojem korupce není v trestněprávních normách České republiky definován jako samostatný trestný čin. Jde především o trestné činy uvedené v hlavě desáté zvláštní části trestního zákoníku, třetím oddílu, označené jako „Úplatkářství“. Jsou zde obsaženy skutkové podstaty trestných činů, které v sobě nesou znaky korupce. Oproti předcházejícímu stavu (zákon číslo 140/1961 sbírky) není již v upraveném trestním zákoníku zakotvena beztrestnost úplatkářství jako zvláštní ustanovení o účinné lítosti.⁸⁵

Objektem úplatkářských trestných činů je nestranné, osobními zájmy neovlivňované plnění povinností vyplývajících ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, stejně tak i věcný, osobními zájmy neovlivněný postup při obstarávání věci obecného zájmu.⁸⁶

Z hlediska objektivní stránky je zákonem vyžadováno u všech trestných činů tohoto dílu úmyslné zavinění.⁸⁷

---

⁸⁴ CHMELÍK, Jan a kol. 2003. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha : Linde. ISBN 80-7201-434-X.

⁸⁵ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 100. ISBN 978-80-7201-866-6.

⁸⁶ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 103. ISBN 978-80-7201-866-6.

⁸⁷ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 103. ISBN 978-80-7201-866-6.

„Problematika úplatkářství je z hlediska trestního práva stále více aktuální. Ačkoli se v poslední době zdá, že orgánům činným v trestním řízení se daří lépe odhalovat a postihovat tento druh kriminality, rozhodně nelze situaci považovat za uspokojivou. Vyšší aplikace právních norem z oblasti korupce samozřejmě zvyšuje potřebu správné interpretace. Úvahy provedené z hlediska de lege lata mohou být zdrojem určitých návrhů de lege referenda.“⁸⁸

Česká právní úprava postihující jednání, která jsou popsána ve skutkových podstatách úplatkářských trestných činů, trpí určitými nedostatky ve vztahu ke dvěma základním zásadám trestního práva hmotného. Jde o zásadu subsidiarity trestní represe, kterou zákonodárce výslovně vyjádřil v trestním zákoníku v ustanovení § 12 odstavec dva a která vychází z pojetí trestního práva jako ultima ratio (poslední řešení) či ultimum remedium (poslední lék). Zejména v souvislosti s trestnými činy přijetí úplatku a podplácení je nutné analyzovat skutkové podstaty těchto trestných činů ve vztahu k zásadě nullum crimen sine lege certa, jež představuje požadavek na určitost trestněprávních norem s ohledem na to, že právě trestní právo je schopno nejpřísněji ze všech právních odvětví postihnout adresáty norem. Tato zásada má svůj zřetelný ústavněprávní rozměr.⁸⁹

a. § 331 Přijetí úplatku

1. Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta nebo zákazem činnosti.⁹⁰

---

⁸⁸ TAUCHEN, Jaromír a Karel SCHELLE, ed. *Korupce - včera a dnes*: (sborník z kolokvia pořádaného katedrou dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a The European Society for History of Law). Ostrava: Key Publishing, 2013., s. 112. ISBN 978-80-87475-26-

⁸⁹ TAUCHEN, Jaromír a Karel SCHELLE, ed. *Korupce - včera a dnes*: (sborník z kolokvia pořádaného katedrou dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a The European Society for History of Law). Ostrava: Key Publishing, 2013., s. 112. ISBN 978-80-87475-26-

⁹⁰ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

2. Kdo za okolností uvedených v odstavci jedna úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.
3. Odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,
  - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci jedna nebo dva v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch nebo
  - b) spáchá-li takový čin jako úřední osoba.
4. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,
  - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci jedna nebo dva v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu nebo
  - b) spáchá-li takový čin jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.⁹¹

b. § 332 Podplácení

1. Kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek nebo kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.
2. Odnětím svobody na jeden rok až šest let, propadnutím majetku nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,
  - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci jedna v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch nebo způsobit jinému značnou škodu anebo jiný zvlášť závažný následek nebo
  - b) spáchá-li takový čin vůči úřední osobě.⁹²

---

⁹¹ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

⁹² ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

c. § 333 Nepřímé úplatkářství

1. Kdo žádá, dá si slíbit nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.
2. Kdo z důvodu uvedeného v odstavci jedna jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.⁹³

d. § 334 Společné ustanovení

1. Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.
2. Úřední osobou podle § 331 až 333 se vedle osoby uvedené v § 127 rozumí též jakákoliv osoba
  - a) zastávající funkci v zákonodárném orgánu, soudním orgánu nebo v jiném orgánu veřejné moci cizího státu
  - b) zastávající funkci nebo zaměstnaná nebo pracující v mezinárodním soudním orgánu
  - c) zastávající funkci nebo zaměstnaná nebo pracující v mezinárodní nebo nadnárodní organizaci vytvořené státy nebo jinými subjekty mezinárodního práva veřejného nebo v jejím orgánu nebo instituci nebo
  - d) zastávající funkci v podnikající právnické osobě, v níž má rozhodující vliv Česká republika nebo cizí stát, pokud je s výkonem takové funkce, zaměstnání nebo práce spojena pravomoc při obstarávání věcí obecného zájmu a trestný čin byl spáchán v souvislosti s touto pravomocí.
3. Za obstarávání věcí obecného zájmu se považuje též zachovávání povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají.⁹⁴

---

⁹³ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

⁹⁴ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

e. § 256 Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě

1. Kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch zjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta nebo zákazem činnosti.
2. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, jestliže
  - a) spáchá čin uvedený v odstavci jedna jako člen hodnotící komise, vyhlášovatel nebo pořadatel veřejné soutěže nebo veřejné dražby, licitátor nebo jako člen organizované skupiny
  - b) způsobí takovým činem značnou škodu nebo
  - c) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.
3. Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo za okolností uvedených v odstavci 1 žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch.
5. Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch a spáchá takový čin jako úřední osoba, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.⁹⁵

f. § 257 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži

1. Kdo se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že
  - a) lstí nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži
  - b) jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži⁹⁶

---

⁹⁵ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

⁹⁶ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

- c) žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži nebo
  - d) na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.
2. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
- a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch nebo
  - b) jako úřední osoba.
3. Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
- a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu nebo
  - b) jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.⁹⁷

g. § 258 Pletichy při veřejné dražbě

1. Kdo se dopustí pletich při veřejné dražbě věci tím, že
- a) lstí nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti na podávání návrhů při dražbě
  - b) jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě nebo
  - c) žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží podávání návrhů při dražbě, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.⁹⁸

---

⁹⁷ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

⁹⁸ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

2. Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
  - a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch nebo
  - b) jako úřední osoba.

3. Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1
  - a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu nebo
  - b) jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.⁹⁹

---

⁹⁹ ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

5. Právní a kriminalistické postupy při vyšetřování korupce

Odhalování a vyšetřování korupce je velmi složité a časově náročné. V převážné většině případů se jedná o latentní trestnou činnost, při které obvykle existuje pouze vztah mezi korumpujícím a korumpovaným, jinak řečeno, vzniká dvoustranný vztah mezi osobou jednající v zájmu získat výhodu nebo obstarání věci obecného zájmu a osobou, která je způsobilá tento požadavek jakkoli zajistit. Ani jedna z těchto stran zpravidla nemá zájem, aby tento mimoprávní vztah byl řešen státní mocí, protože oběma stranám plyne z korupčního vztahu výhoda. Problém ovlivňující odhalování a vyšetřování korupčních trestných činů nastává u věcí, ve kterých vystupují jako uplácející a uplácené strany organizace, podniky, instituce a úředníci státní správy a již zmiňovaný organizovaný zločin, pro který je korupční prostředí rozhodující pro nastolení sféry vlivu zejména ve státní správě a samosprávě. Naznačené aspekty korupčních vztahů jsou dominující pro odhalování a vyšetřování této trestné činnosti.¹⁰⁰

Při odhalování a vyšetřování korupčního jednání obecně platí, že korupce se v přímém poskytování a přijímání úplatků ve formě hotových peněz vyskytuje u primitivnějších způsobů poskytování požadovaných služeb a výhod ve veřejném zájmu. Sofistikované protiprávní jednání směřující k úplatkářství se uskutečňuje formou protislužeb, klientismu a vzájemného zřizování záležitostí formou lobbismu. Tyto sofistikované formy jsou vysoce latentní a velmi obtížně odhalitelné i prokazatelné pro orgány činné v trestním řízení. Avšak i korupční jednání zanechává stopy, které se odrážejí zejména v podobě paměťových stop. U korupčního jednání zpravidla vystupují pouze dva subjekty, co vědí o průběhu jednání a znají veškeré souvislosti korupčního vztahu. Nositele paměťových stop korupčního jednání lze rozdělit do několika skupin.¹⁰¹

---

¹⁰⁰ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 125. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹⁰¹ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 125-126. ISBN 978-80-7201-866-6.

1. Jedná se o bezprostřední účastníky události, případně zprostředkovatele, kteří jsou osobně zainteresováni na výsledku korupčního jednání, ale také jsou nositeli informací rozhodných pro výsledek trestního řízení. Jejich zájem o objektivní zjištění pravdy pro účely trestního řízení je však mizivý, vždyť sami svým jednáním přispěli ke spáchání trestného činu úplatkářství, případně pletich a zpravidla porušili své povinnosti. Tato charakteristika spíše nasvědčuje obavě zakrývání stop a vzniku negativních okolností. Lze proto očekávat, že jejich sdělení budou tendenční, vyvinující, vymykající se z objektivně zjištěného stavu věci.¹⁰²
2. Druhou kategorií paměťových stop jsou ty, jejichž nositeli jsou nezainteresovaní svědci události. O těchto paměťových stopách platí pravý opak předcházejícího. Jejich nositelé mají zpravidla zájem na objektivním zjištění věci. Zvláštní kategorií jsou nositelé velmi kvalitních a pro objektivní zjištění události velmi potřebných a rozhodujících informací. Při korupčních vztazích, které jsou předmětem trestního řízení, však lze ojediněle využít i materiálních stop - ať již hmotných, či látkových, které jsou zpravidla doplňujícím souborem informací pro objektivní zjištění průběhu korupčního jednání. V případě zjištění materiálních stop se kriminalistické zkoumání omezí jen na možnou identifikaci aktivních účastníků korupčního vztahu. Jedná se o zkoumání listin, hlasu a řeči v rámci fonoskopického zkoumání a v rámci prohlížení ručního písma v rámci písmoznalecké expertizy, zjišťování mechanických psacích strojů, počítačových databází, elektronických kopírovacích přístrojů faxů.¹⁰³
3. Třetím typem podnětu jsou oficiální zjištění kontrolních orgánů. Nejčastěji se jedná o korupční jednání v hospodářské sféře, mezi podniky, organizacemi, státním a veřejným sektorem. Do této kategorie patří hlavně privatizační aféry a zmanipulovaná výběrová řízení. Podněty jsou podávány zpravidla Finančně analytickým úřadem ministerstva financí.¹⁰⁴

---

¹⁰² CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 126. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹⁰³ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 126-127. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹⁰⁴ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 131. ISBN 978-80-7201-866-6.

Informace o korupčních vztazích jsou získávány vlastní kontrolní a analytickou činností těchto orgánů státní správy. Podněty tohoto typu často postrádají právní rámec korupce, často schází informace a údaje, na základě kterých by bylo možno posoudit, zda vůbec jde

o nižší míru podezření ze spáchání i blíže neurčeného trestného činu.¹⁰⁵

4. Čtvrtým typem podnětu jsou informace nasvědčující podezření, že je páchan korupční trestný čin, získané vlastní činností policie. Povinností policie vyplývající ze zákona je mimo jiné odhalovat trestné činy a jejich pachatele. Tato povinnost je uložena všem policejním orgánům. Oznámení o podezření ze spáchání korupčního trestného činu by mělo vždy obsahovat kromě základních informací, tedy popis věci (skutku, kriminálního jednání), které se podnět týká, z čeho je odvozováno podezření a čím je potvrzováno, konkretizaci osob korupčního vztahu a jejich postavení v tom vztahu. U oznámení učiněných organizacemi nebo kontrolními orgány by měly být doloženy i závěry kontrolní činnosti, na základě kterých je podnět činěn, a další důkazy, co by měly být na podstatně vyšší úrovni, s vyšší vypovídací a důkazní hodnotou, než je očekáváno od běžných občanů. Oznámení jsou povinny přijmout všechny orgány činné v trestním řízení na kterékoli organizační a řídicí úrovni. Avšak ne každý orgán, jenž přijal tento podnět, je povinen, věcně a místně příslušen podnět dále prověřovat.¹⁰⁶

5.1 Kriminalistické a operativně pátrací postupy

Nelze oddělovat kriminalistické postupy od trestněprávních, neboť spolu úzce souvisí. Kriminalistické a operativně pátrací postupy, prováděné ve stadiu před zahájením trestního řízení a v průběhu prověřování postupem podle §158 trestního řádu jsou souborem prostředků a opatření, které slouží k získání informací o kriminální události. V této fázi prověřování podnětu se uplatní celá škála metodických a taktických postupů a doporučení.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 131. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹⁰⁶ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 131- 132. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹⁰⁷ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 132-133. ISBN 978-80-7201-866-6

Důležitou komponentou práce každého policejního orgánu je práce na místě činu a práce se stopami, které byly na místě činu zajištěny. K typickým postupům policejní práce při prověřování oznámení a při odhalování trestné činnosti korupčního charakteru patří operativně pátrací činnost, finanční šetření. V rámci těchto postupů a šetření jsou využívány různé operativní a kriminalistické prostředky, které jsou upravovány interními akty řízení. Tyto postupy a operativně pátrací činnosti jsou určitou znalostí policíí na celém světě, proto jejich utajenost, či použití má legální, zákonnou podobu.¹⁰⁸

---

¹⁰⁸ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 132-133. ISBN 978-80-7201-866-6.

6. Protikorupční opatření

6.1 Protikorupční opatření v jednotlivých oblastech

Státní moc

- „státní režim musí vykazovat všechny znaky demokratické společnosti, státní orgány musí být řádně zvoleny
- moc nesmí být soustředěna v rukou několika málo jedinců, a to ani zákonně, pravomoci musí být v dostatečné míře delegovány tak, aby byla důležitým rozhodnutím majícím dopad na celou společnost přítomna také širší veřejnost
- musí být vytvořen jednoznačný systém pravomoci a zodpovědnosti“¹⁰⁹

Finanční opatření

- vytvořit mechanismy monitorování toků peněz, vytvořit vnitřní finanční kontrolní systémy, které zajistí dostatečnou a efektivní kontrolu nad používáním veřejných a soukromých zdrojů
- zajištění takových plánů státních zaměstnanců, které dostatečně odráží zodpovědnost spojenou s jejich pozicí a jsou srovnatelné s platy v soukromém sektoru
- monitorování majetku, příjmů a dluhů osob disponující rozhodovací mocí
- odměňovat protikorupční chování
- všechny dary státním zaměstnancům hlásit a zaznamenat, stanovit pravidla, jaké dary přijímat lze a jaké ne
- propadání zisků z korupce
- nepovolit odečet úplatků z daní¹¹⁰

Legislativní opatření

- nezávislý justiční systém
- zabránit korupci v samotném soudním systému, která se projevuje ztrátami soudních spisů, odkládáním případů či přidělováním případů zkorumpovaným soudcům na nižší úrovni¹¹¹

---

¹⁰⁹ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 151. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹¹⁰ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 151- 152. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹¹¹ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 152. ISBN 978-80-7201-866-6.

- jmenování soudců musí být politicky neutrální, založené na individuálních schopnostech
- vyšší soudci musí mít dobré platové ohodnocení a získat celoživotní kariérní jistotu, musí být daná jasná pravidla pro jejich odvolání
- srozumitelná, jednoznačná a vymahatelná legislativní opatření, která poskytují minimální prostor k právním cestám
- zákony by neměly být příliš represivní, neboť princip silného donucování může vést ke zneužívání donucovací moci a tím vytvoření podmínek pro další korupci
- zákony musí působit dostatečně preventivně
- kontroly úředních rozhodnutí nezávislým orgánem
- veřejní činitelé se musí podrobit jakékoliv kontrole, která se na jejich funkci vztahuje
- veřejní činitelé by neměli odůvodňovat své rozhodnutí a poskytovat informace jen pokud to vyžaduje společenská potřeba
- legislativní spolupráce s jinými zeměmi v boji s mezinárodní korupcí
- mechanismy, které budou hlídat, aby přední státní činitelé neschvalovali pro sebe výhodné zákony
- občanům dát možnost zakládat nevládní organizace, jejich vytvoření (zaregistrování by mělo nejlépe realizovat prostřednictvím nezávislé instituce)
- omezit imunitu, po skončení funkce jí úplně zrušit
- v rámci veřejných zakázek nesmí být diskriminační podmínky
- definování omezení závazků, které se budou vztahovat k veřejným činitelům, jenž se účastní oficiálních záležitostí, v nichž by mohli mít významné přímé nebo nepřímé finanční zájmy
- zákony umožňující přísné tresty u korupčních trestných činů
- ochrana svědků¹¹²

---

¹¹² CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 152-153. ISBN 978-80-7201-866-6.

Informační opatření a transparentnosti

- *„veřejnosti musí být dána možnost poskytovat i přijímat informace o aktivitách veřejného a soukromého sektoru – k tomu by měli sloužit komunikační kanály zahrnující především internet, telefonní informační linky, tisk, speciální knihovny nebo specializované informační systémy celoplošné nebo zřízené jednotlivými institucemi*
- *úřední státní instituce by měly prostřednictvím internetu zveřejňovat podrobně své aktivity a stadium, v němž se nacházejí*
- *telefonní informační linky, jež by zajišťovaly volajícím anonymitu, by měly být pravidelně sledovány příslušnými subjekty, hlášení na nich zaznamenané předáváno kompetentním orgánům*
- *nesmí existovat cenzura tisku*
- *transparentnost v podobě toku informací od a k veřejnosti i v jiných oblastech musí být zastřešena a chráněna vymahatelnou legislativou*
- *přezkoumat postupy v nejtransparentnějších systémech, úspěšné a aplikovatelné z nich převzít*
- *nezávislá média (v rozhodování i nakládání s finančními prostředky)*
- *měřit úspěch protikorupčního boje průzkumy veřejného mínění a výsledky zveřejňovat*
- *zveřejňování majetku relevantních zástupců veřejného sektoru*
- *ve společnosti musí být zavedena kultura „podávání hlášení“ a ochrana jejich podavatelů před mstivými záměry druhé strany“¹¹³*

6. 2 Organizace v boji proti korupci

6. 2. 1. Transparency International

- *„TI je mezinárodní nevládní organizace aktivně vystupující proti korupci a uplácení. Počátky její činnosti sahají k roku 1993, kdy organizaci v Berlíně založil bývalý ředitel Světové banky ve východní Africe pan Peter Eigen.*
- *„transparency“ znamená jasný, průsvitný, průhledný¹¹⁴*

---

¹¹³ CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011, s. 153-154. ISBN 978-80-7201-866-6.

¹¹⁴ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 266. ISBN 978 80-7259-055-1

- *Smyslem činnosti TI je potlačit korupci prostřednictvím sjednocování celé občanské společnosti (státní správy, soukromého sektoru i samotných občanů) s cílem vybudovat mezinárodní protikorupční systém. V jednotlivých zemích (v současné době má TI své pobočky ve více jak 80-ti zemích světa), jde především o spolupráci s vládou dané země za účelem vytvoření a prosazení kvalitního právního systému a antikorupčních programů, nezbytných k zprůhlednění politického a hospodářského života.*¹¹⁵

Základní cíle:

- *„mapovat stav korupce a prosazování systémové změny vedoucí k jejímu omezení*
- *zvyšovat informovanost veřejnosti o problematice korupce a o možnostech její minimalizace*
- *seznamovat odborníky a zástupce státní správy i samosprávy s trendy a opatřeními z oblasti protikorupčního boje ve světě*
- *přispívat ke snižování korupce v oblasti soukromého sektoru zejména v místech jeho styku se sektorem veřejným*
- *přispívat k šíření metodiky otevřenosti obchodních transakcí*
- *monitorovat konkrétní projevy korupce*
- *sledovat a zveřejňovat konkrétní případy výskytu korupce a informovat veřejnost o stavu korupce*¹¹⁶

6. 2. 2. Internacional Criminal Police Organization (ICPO, Interpol)

- Interpol (mezinárodní policie), nyní se sídlem v Lyonu ve Francii, je komunikační síť, která umožňuje rychlé spojení mezi jednotlivými národními policiemi, výměnou informací a vzájemné předávání zpráv o stíhaných osobách.
- Je závislý na policejních silách svých členských zemí při zakládání Národních poboček, které fungují jako centra pro mezinárodní pátrání a poskytují rychlou a efektivní pomoc ostatním policejním složkám.¹¹⁷

¹¹⁵ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 266. ISBN 978 80-7259-055-1

¹¹⁶ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 267. ISBN 978 80-7259-055-1

¹¹⁷ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 268. ISBN 978 80-7259-055-1

- Samotný Interpol pomoc neposkytuje, přestože slouží jako zprostředkovatel propojení a v současné době pracuje na tvorbě databáze, která by sloužila jako zdroj informací pro jednotlivé Národní pobočky.
- Nejvýznamnějším protikorupčním nástrojem Interpolu je proces zvaný „červené oznámení“
- Policie jeho prostřednictvím uvědomuje vedení Interpolu o stíhané podezřelé osobě a o tom, že po zatčení má být vydána do země, ve které bude předvedena k soudu.¹¹⁸

6. 2. 3. Multidisciplinární skupina proti korupci (GMC) Rady Evropy

- Je expertní skupinou složenou z delegátů členských zemí Rady Evropy a z pozorovatelů některých států (Japonsko, Kanada, Vatikán atd.), jako i jiných organizací (OSN, Interpol, Světová banka atd.).
- Hlavní úlohy GMC jsou definovány ve veřejném dokumentu Program činnosti proti korupci, který GMC vypracovala hned na začátku své činnosti, a který byl přijat spolu s mandátem GMC výborem ministrů Rady Evropy v listopadu 1996.
- Program činnosti proti korupci je velmi podobný pracovnímu programu GMC, který obsahuje čtyři samostatné kapitoly.¹¹⁹

Principy týkající se boje s korupcí obsažené v Programu jsou následující:

- *„Přijmout účinná opatření na prevenci korupce a v této souvislosti zvyšovat vědomí veřejnosti a podporovat etické chování*
- *Podchytit koordinovanou kriminalitu národní a mezinárodní korupce*
- *Podporovat specializaci osob či orgánů, které mají na starost boj proti korupci a poskytnout jim náležité prostředky a vzdělání, aby mohli svoje úkoly plně vykonávat apod.“¹²⁰*

¹¹⁸ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 268. ISBN 978 80-7259-055-1

¹¹⁹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 269. ISBN 978 80-7259-055-1

¹²⁰ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s. 269. ISBN 978 80-7259-055-1

6. 2. 4 Protikorupční aktivity Evropské unie

- Na základě doporučení zprávy Evropské komise, která se týkala prostředků, jichž by bylo možné využít v boji proti podvodům postihujícím rozpočet Společenství, založila v roce 1998 Evropské Unie Koordinační oddělení pro boj proti podvodům (Unité de Coordination de la Lutte Anti- Fraud, UCLAF).
- V dubnu roku 1999 byla vytvořena Evropská jednotka proti podvodům, korupci a jiným nezákonným jednáním (European Anti Fraud Office, OLAF), která začala pracovat v červnu téhož roku, kdy převzala veškeré aktivity UCLAF.¹²¹

a) Unité de Coordination de la Lutte Anti- Fraud, UCLAF

- Ten byl částí generálního sekretariátu a Komise byl odpovědný za všechny aspekty boje proti podvodům týkající se rozpočtu Společenství.¹²²
- Každý členský stát je podle článku 209a Maastrichtské smlouvy povinen učinit stejná opatření, aby čelil podvodům postihující rozpočet Společenství.
- UCLAF plnil svůj pracovní úkol cestou prošetřování případů podezření z podvodu s cílem stanovit ohrožené částky, které se mají získat zpět, a připravit případ k předložení státním zástupcům v členských státech.¹²³

b) European Anti Fraud Office, OLAF

- Nemá nezávislou moc k vyšetřování nebo trestnímu stíhání.
- Odpovídá v rámci Komise za všechny aspekty boje proti podvodům postihující rozpočet EU a předmětem jeho zájmu je dění uvnitř Evropského parlamentu, Evropské rady a Komise.
- Přípravuje případy, které mohou být postoupeny veřejnému vyšetřování v rámci členských států a materiály, které se mohou posléze použít v rámci disciplinárního řízení institucí Evropské Unie.¹²⁴

---

¹²¹ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 277- 278. ISBN 978 80-7259-055-1

¹²² VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 278. ISBN 978 80-7259-055-1

¹²³ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 278. ISBN 978 80-7259-055-1

¹²⁴ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting. s. 279. ISBN 978 80-7259-055-1

- Primárním úkolem OLAF je:
  - „Boj proti korupci, zpronevěra a dalším nezákonným aktivitám uvnitř Evropské Unie, které ohrožují její finanční zájmy.
  - *Koordinace činností specializovaných jednotek, odborníků a příbuzných oddělení v Komisi.*“¹²⁵

6. 2. 5. Kritéria monitorování korupce:

- *„existence a implementace protikorupční politiky, včetně spolupráce na programu OCTOPUS*
- *institucionální předpoklady pro implementaci a dělbu úkolů mezi institucemi*
- *kodexy chování veřejných činitelů*
- *školicí programy pro veřejné činitele*
- *případy korupce ve státní a veřejné správě a reakce úřadů na ně*
- *ratifikace a implementace příslušných konvencí (Rady Evropy, OECD)*“¹²⁶

---

¹²⁵ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s.279. ISBN 978 80-7259-055-1

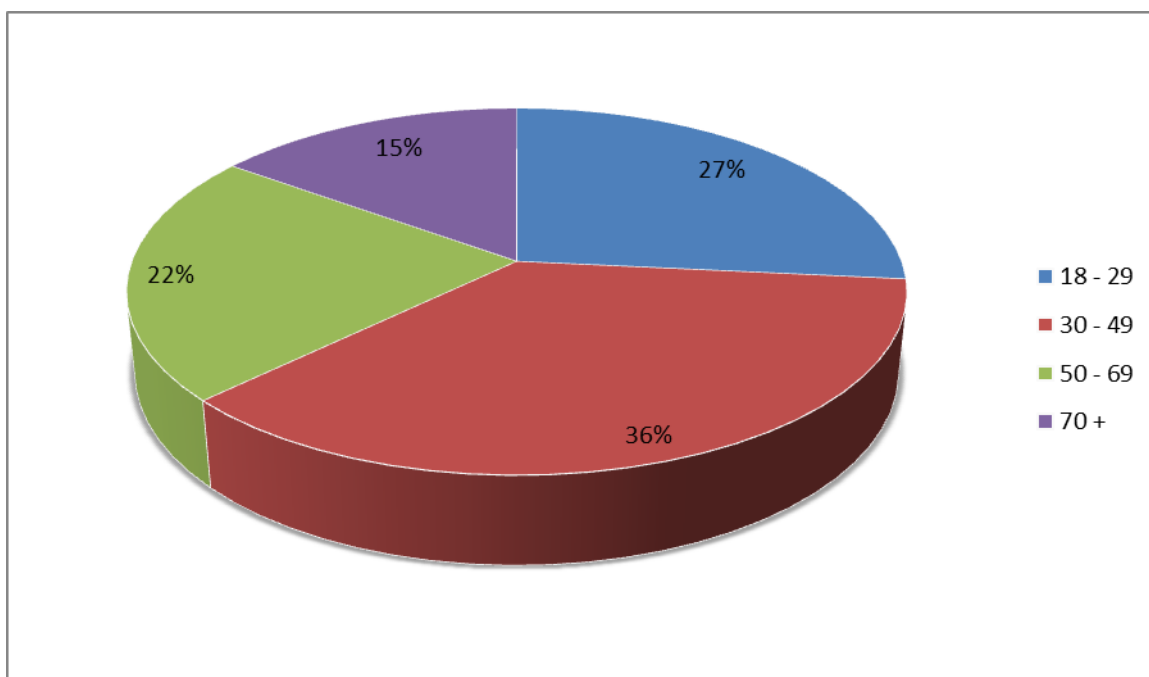
¹²⁶ VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. 2007. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. 1. Vyd. Praha : Profess Consulting., s.283. ISBN 978 80-7259-055-1

7. Výzkumná část

7.1 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření probíhalo pomocí tištěných dotazníků a elektronicky přes internet. Všichni dotazovaní pocházejí z Písecka. Na dotazník odpovědělo celkem 113 respondentů, z toho 78 jej vyplnilo písemně a 35 přes internet. Výsledky dotazníkového šetření jsou následně zaznamenány v grafech.

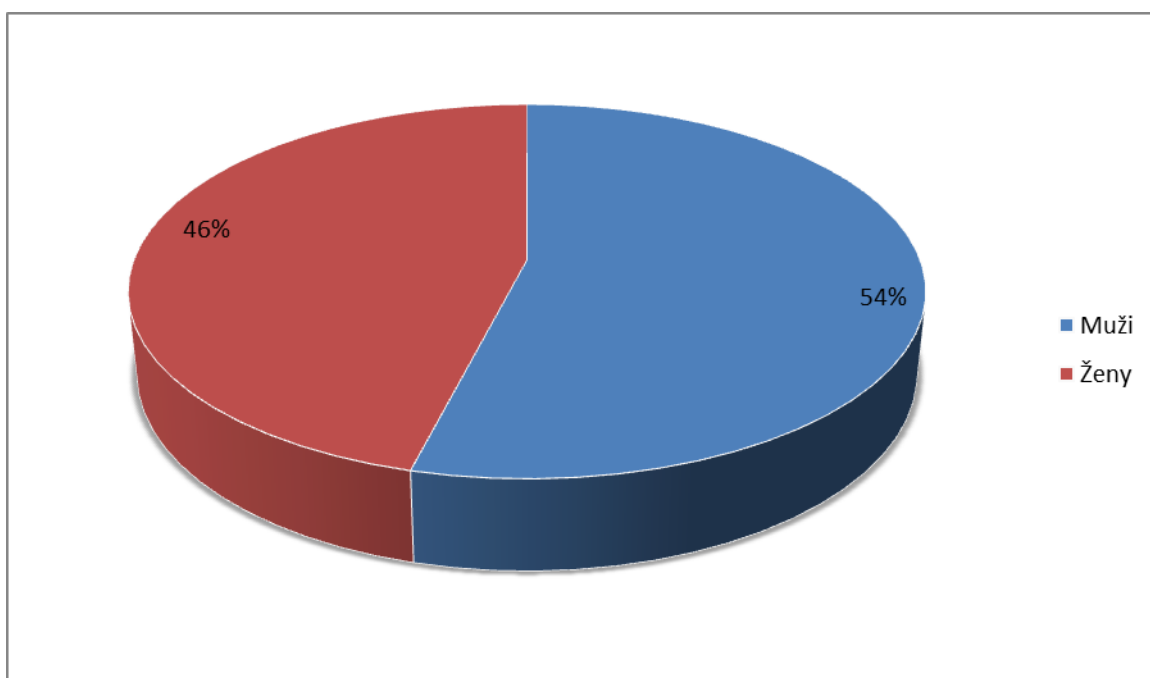
Graf č. 1: *Věk*¹²⁷

V grafickém znázornění můžeme vidět, že nejvíce respondentů odpovídalo ve věkové kategorii 30- 49 let a hned poté ve věkové kategorii 18-29 let. Lze tedy říci, že mladší a střední věková generace, byla více aktivní a chtěla se k tomuto jevu dostatečně vyjádřit.

¹²⁷ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 2: *Pohlaví*¹²⁸

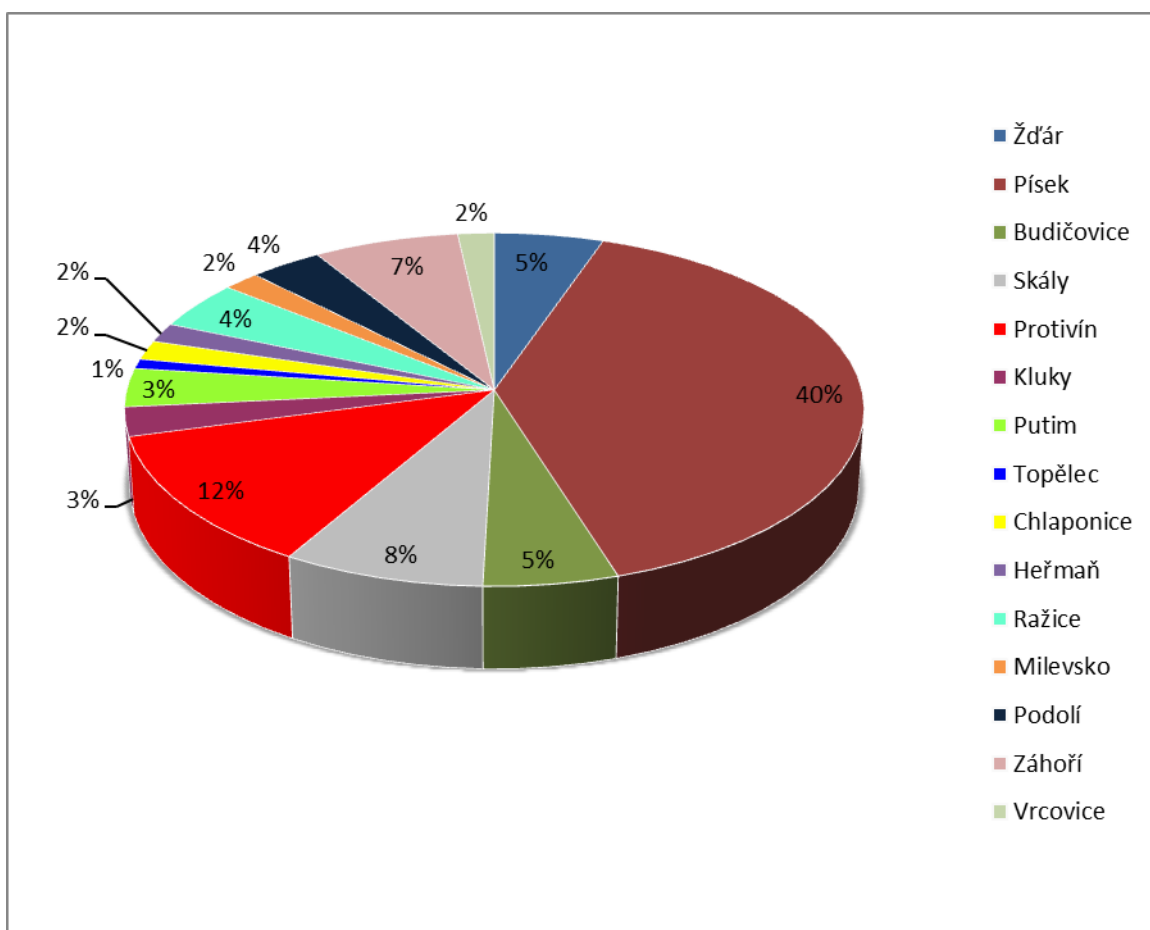

Odpovídali více muži (54%), než ženy (46%), jak ukazuje graf č. 2.

---

¹²⁸ Vlastní dotazníkové šetření

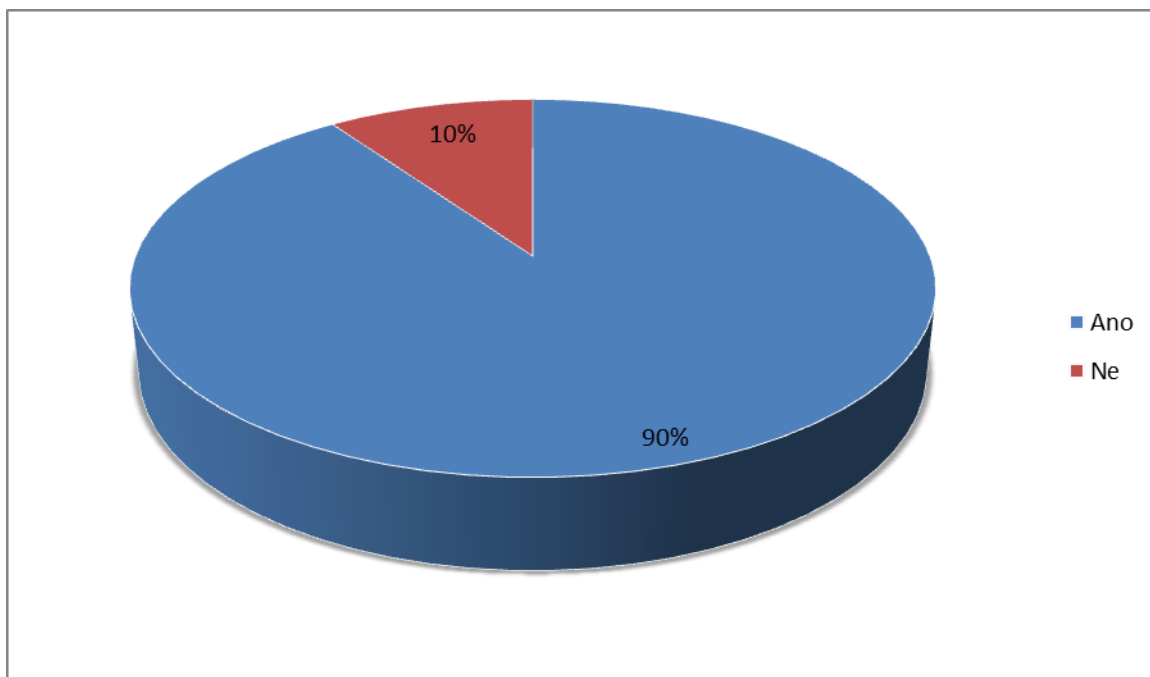
Graf č. 3: Ze které obce na Písecku pocházíte¹²⁹

Nejvíce respondentů pochází z města Písek, dále z města Protivín a zbytek z různých částí Písecka.

¹²⁹ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 4: *Je podle Vás Česká republika korupčním prostředím*¹³⁰

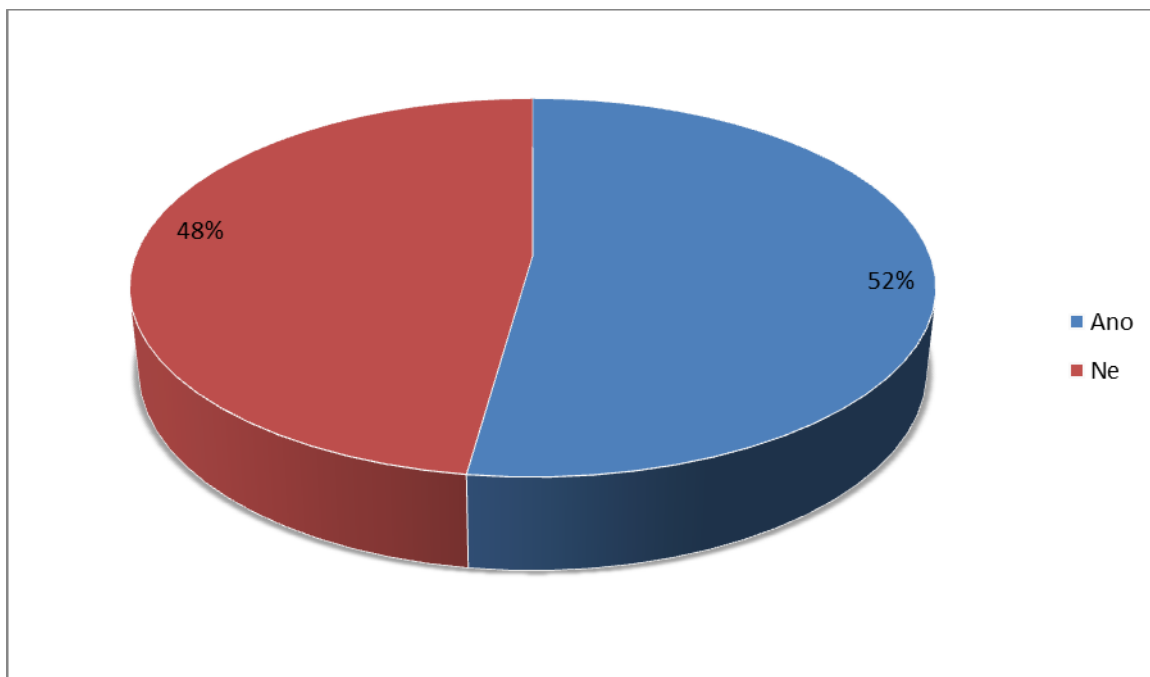

Téměř všichni respondenti si myslí, že Česká republika je korupčním prostředím. Můžeme tedy říci, že většina občanů má nedůvěru v náš stát.

---

¹³⁰ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 5: Myslíte si, že úroveň korupce v současné České republice je horší, než před rokem 1989¹³¹

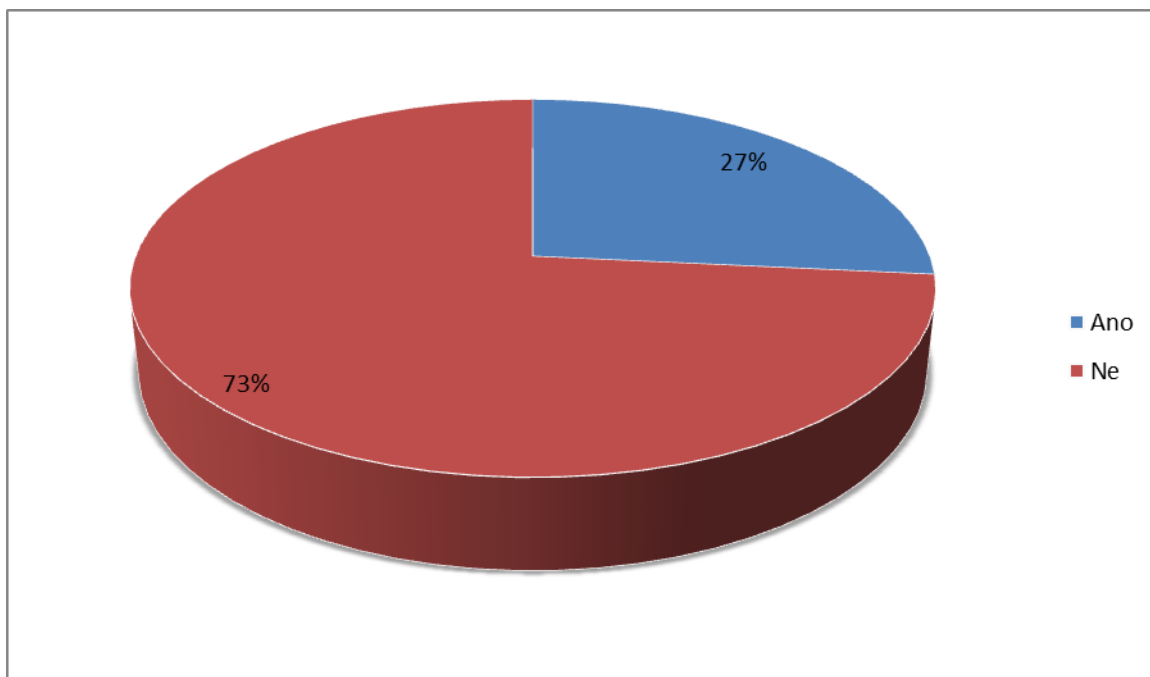
Více než polovina respondentů si myslí, že se v České republice korupce po roce 1989 zhoršila. Avšak tyto výsledky nemusí být zcela přesné, neboť na dotazník odpovídalo dosti respondentů mladší generace, kteří nemusejí být obeznámeni se situací, která byla v České republice před rokem 1989.

---

¹³¹ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 6: *Věříte, že se politici snaží korupci vymýtit*¹³²

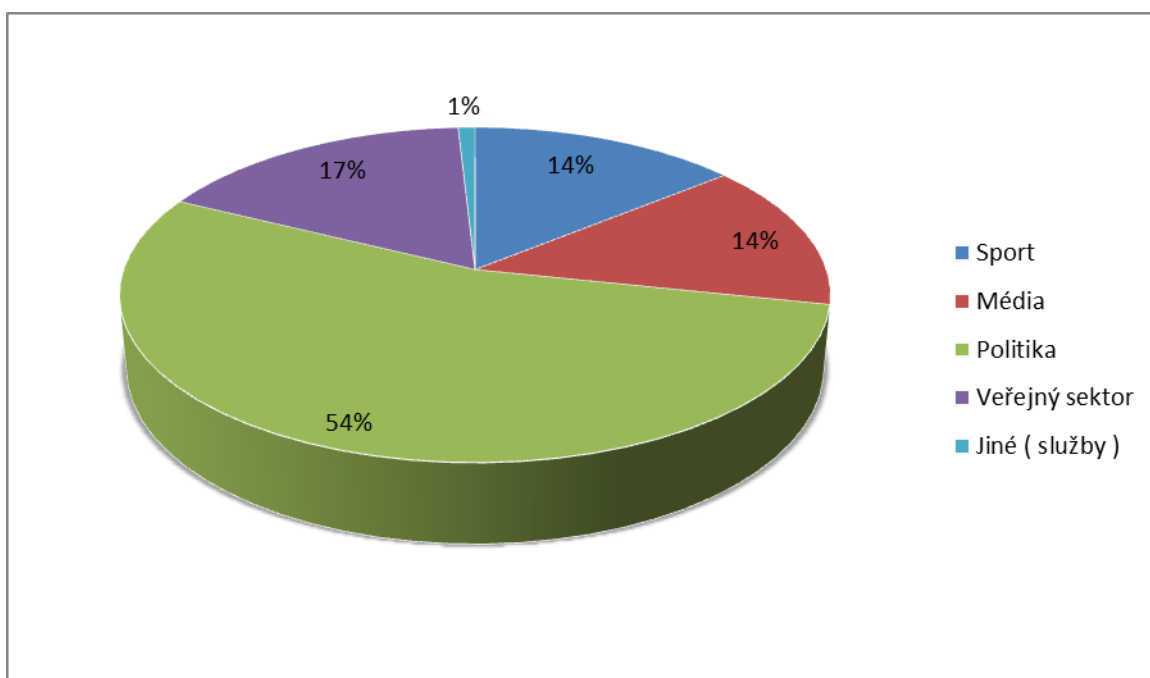

Více jak dvě třetiny odpovídajících se shodují na tom, že politici nepodnikají dostatečné kroky, aby korupci vymýtili. Důvod tohoto výsledku, mohou mít nejspíš na svědomí některé známé kauzy našich českých politiků (například kauza Čapí hnízdo, případ Romana Janouška nebo Davida Ratha).

---

¹³² Vlastní dotazníkové šetření

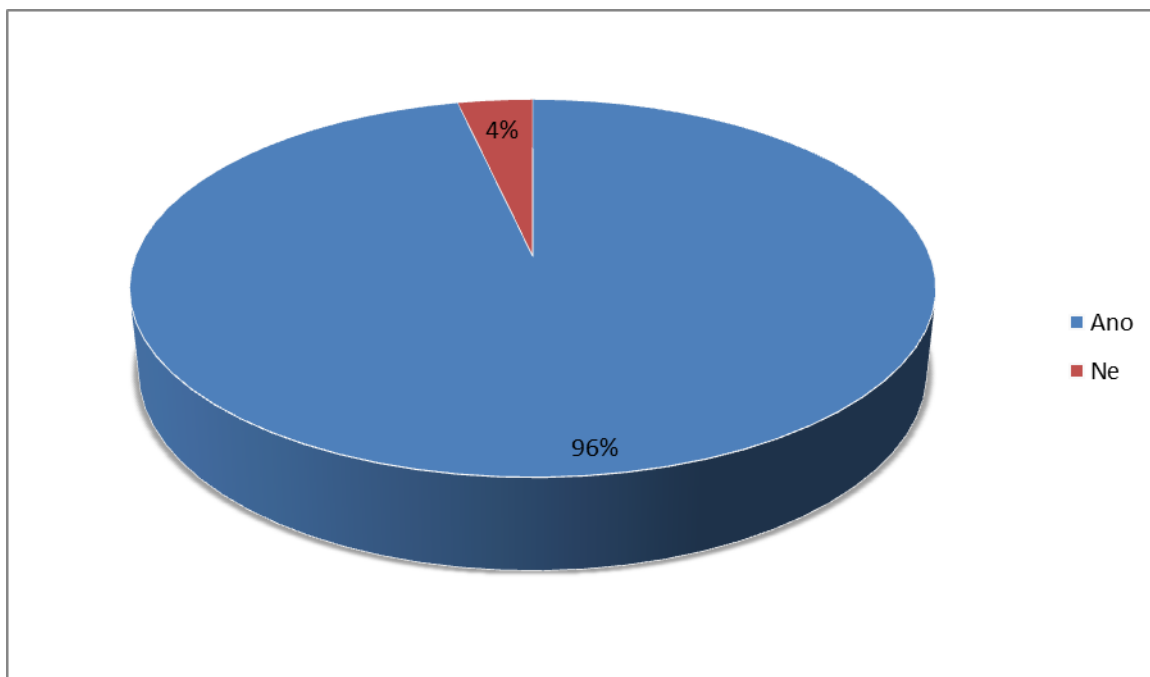
Graf č. 7: *Který sektor vnímáte jako nejzkorumpovanější*¹³³

Přes polovinu respondentů odpovědělo, že za nejzkorumpovanější sektor vnímají právě politiku. Jak už zde zaznělo v předchozím bodu, pravděpodobnost toho, proč respondenti uvedli právě politiku, může vyplývat hlavně z různých známých případů, kterých se dopustili naši politici. Výsledky sektoru sportu, médií a veřejného sektoru, jsou téměř vyrovnané. Jeden z respondentů do dotazníkového šetření uvedl, že za nejzkorumpovanější sektor vnímá služby jako celek, ale bohužel se k tomu více nevyjádřil.

¹³³ Vlastní dotazníkové šetření

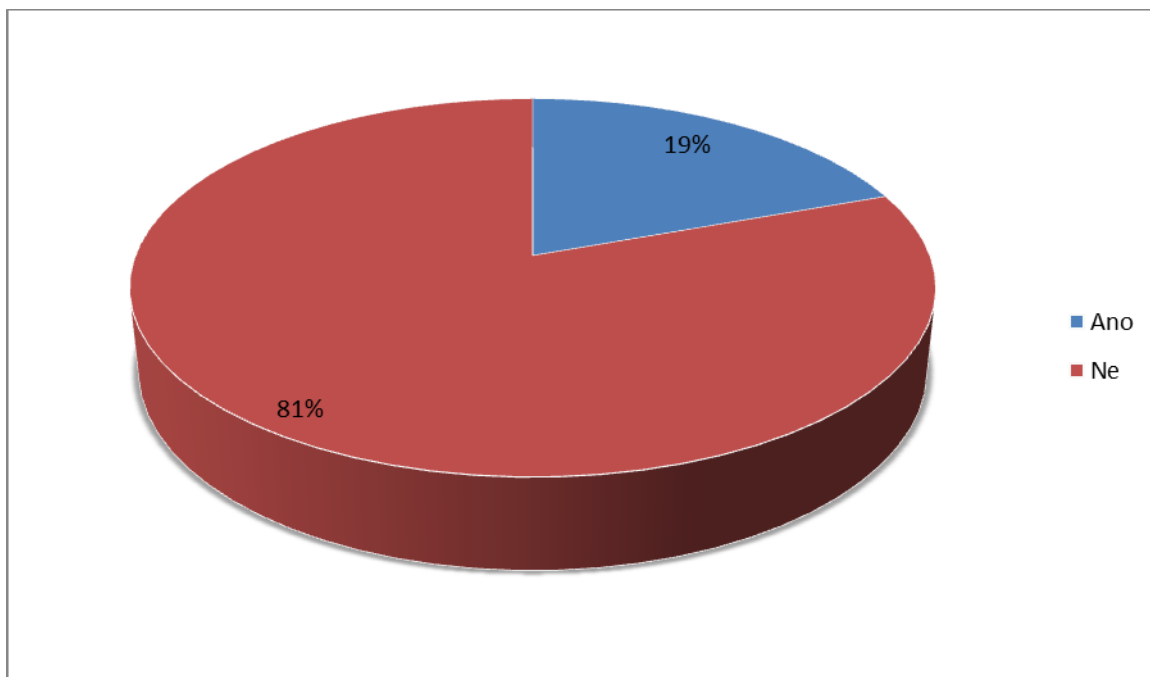
Graf č. 8: *Domníváte se, že se korupce vyskytuje i ve veřejných zakázkách*¹³⁴

Veřejné zakázky jsou náchylnou oblastí po celém světě a v dnešní době již skoro nejsou případy, kdy by se v této oblasti neobjevovala korupce. Každou chvíli slyšíme v médiích nebo můžeme číst na internetu případy korupce ve veřejných zakázkách. Až na čtyři respondenty si všichni myslí, že v této oblasti se korupce rozhodně vyskytuje. (důkazem toho je například případ tunelu Blanka)

¹³⁴ Vlastní dotazníkové šetření

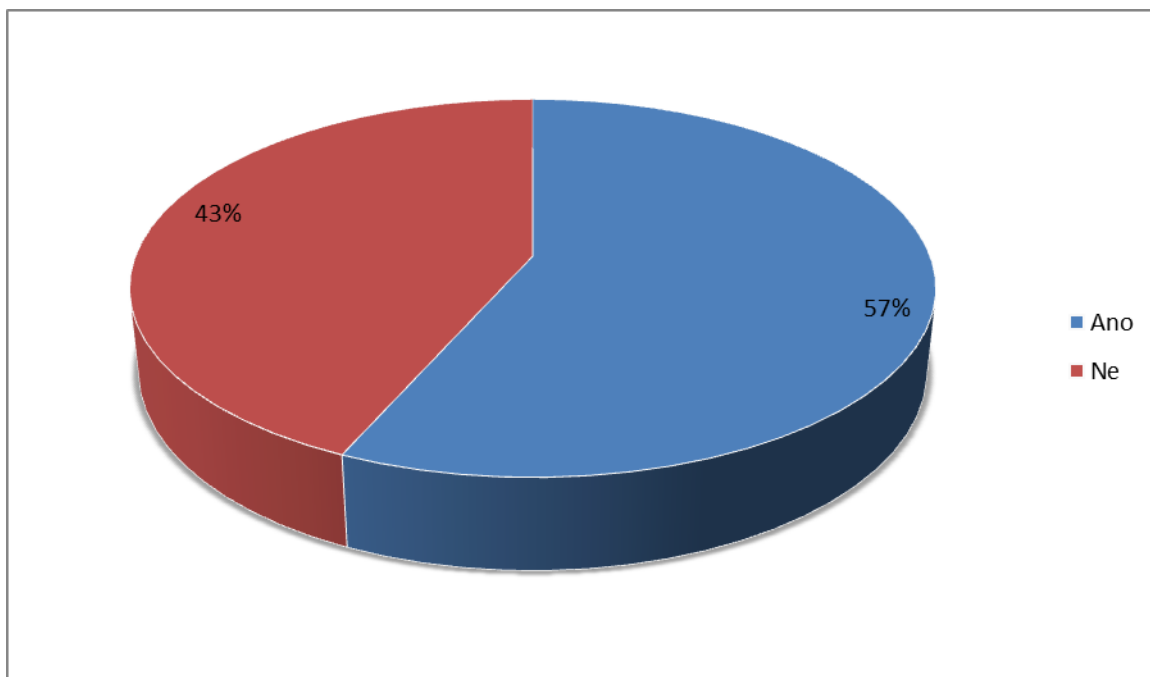
Graf č. 9: *Myslíte si, že jsou dostatečně přísné tresty za korupční jednání i v naší republice (podplácení, pletichy a uplácení)*¹³⁵

Více jak tři čtvrtiny odpovídajících uvedly, že v České republice nejsou dostatečně přísné tresty za korupci. Nemůže nás to překvapit, neboť zde většiny případů korupce, nebyly doposud vyřešeny a často se odkládají. Nebo za tento trestný čin není uložen dostatečně přísný trest.

¹³⁵ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 10: *Setkal/a jste se někdy ve svém okolí s korupcí*¹³⁶

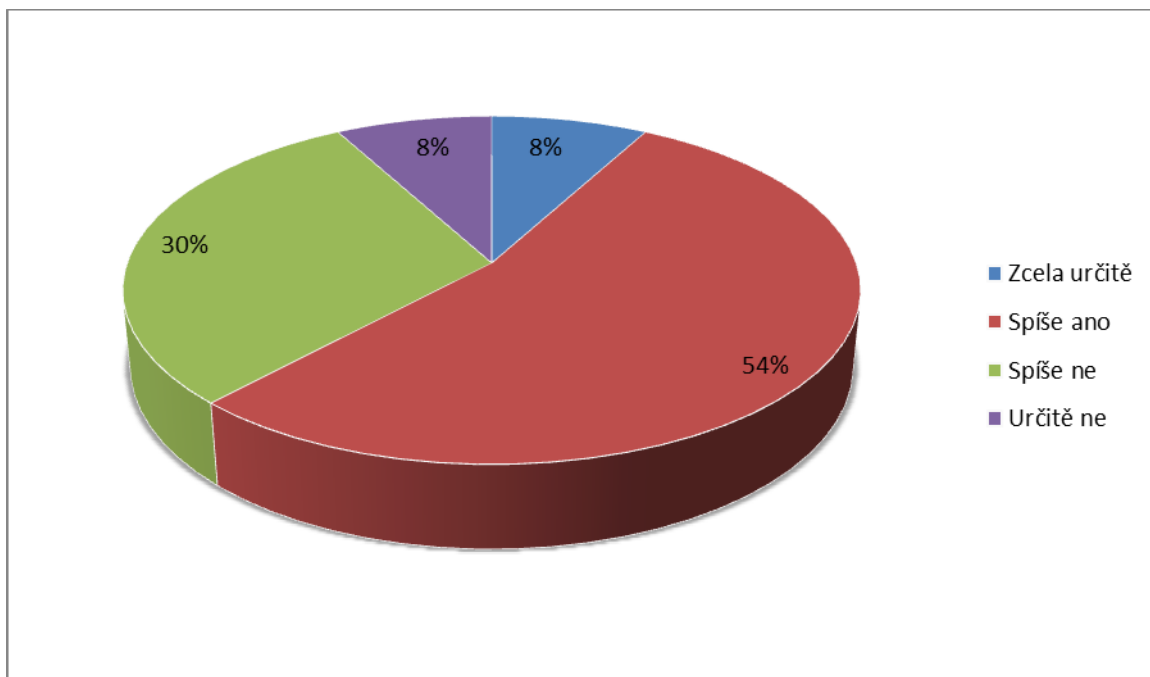

Na tuto otázku odpověděla kladně více jak polovina respondentů. Výsledky však mohou být nepřesné za toho předpokladu, že ne všichni odpovídající tvrdí pravdu. Vzhledem k tomu, že na dotazník odpovídalo hodně respondentů mladého věku, je možné, že se s tímto jevem opravdu ještě dosud neseťkali.

---

¹³⁶ Vlastní dotazníkové šetření

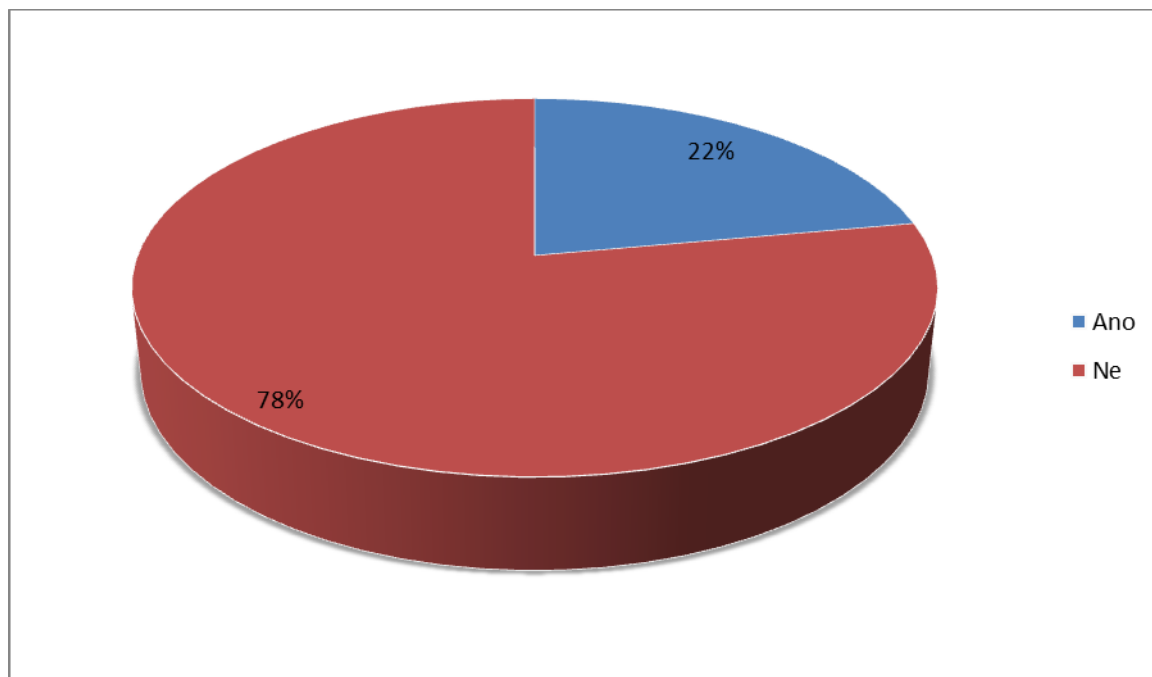
Graf č. 11: *Pokud byste byl/a svědkem korupčního jednání, ohlásil/a byste to na policii*¹³⁷

Ochotu oznámit zcela určitě korupční jednání, uvedl pouze malý počet respondentů, stejně jako u varianty, že by jej určitě nenahlásili. Pozitivním jevem zůstává to, že více jak polovina odpovídajících by tento případ spíše ohlásila.

¹³⁷ Vlastní dotazníkové šetření

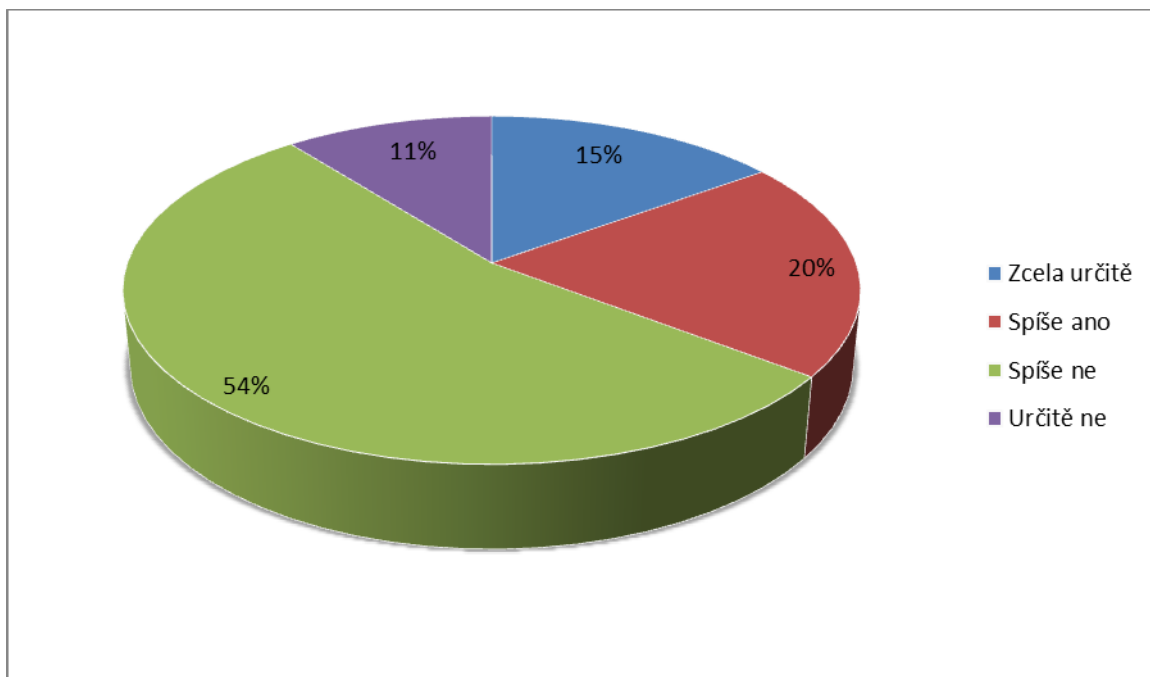
Graf č. 12: *Myslíte si, že by vyšší plat zabránil osobám náchylným k úplatku (úředník, soudce, policista, vedoucí pracovník, lékař) v jeho přijetí*¹³⁸

V grafickém znázornění můžeme vidět, že více než tři čtvrtiny odpovídajících si myslí, že ani zvýšení platu osobám nezabrání tomu, aby se korupce dále šířila.

¹³⁸ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 13: *Domníváte se, že etické kodexy v rámci organizace napomáhají v boji proti korupci*¹³⁹

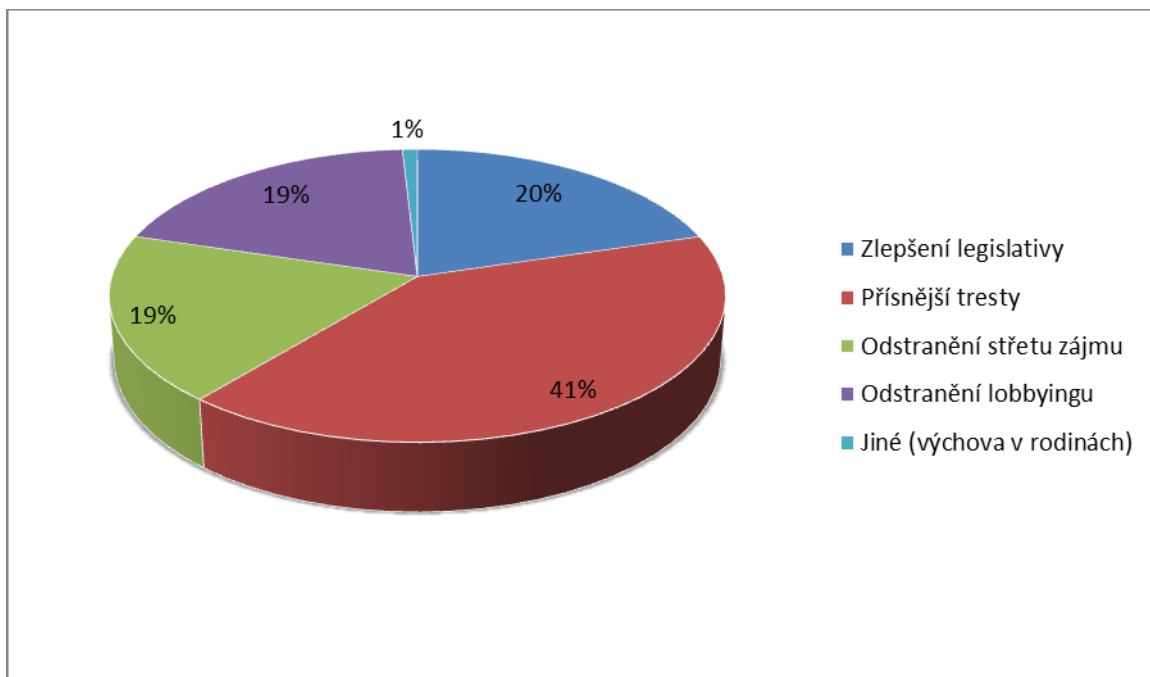

15% respondentů uvedlo, že etické kodexy zcela určitě napomáhají v rámci řešení korupce, 20% respondentů, je přesvědčeno, že spíše napomáhají, 54% respondentů si myslí, že spíše nenapomáhají, 11% respondentů uvedlo, že určitě ne.

¹³⁹ Vlastní dotazníkové šetření

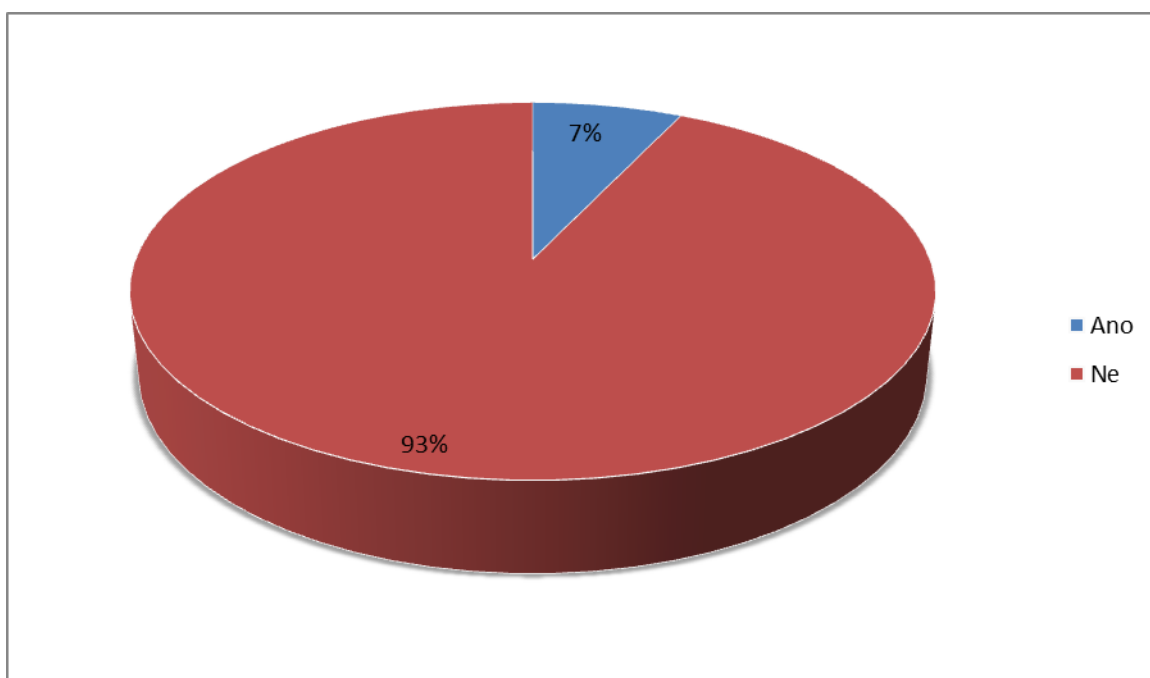
Graf č. 14: *Jaká opatření se domníváte, by napomohla v boji proti korupci ve Veřejné správě*¹⁴⁰

Větší množství respondentů navrhuje přísnější tresty, které by napomohly v boji proti korupci. Zbylé tři varianty v boji s tímto jevem, které respondenti zvolili, jsou na téměř vyrovnaném místě. Našel se i jeden z odpovídajících, který do dotazníkového šetření uvedl, že si myslí, že by s tímto problémem napomohla výchova v rodinách.

¹⁴⁰ Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 15: *Myslíte si, že je možné korupci úplně odstranit*¹⁴¹

Kromě velmi malé skupiny respondentů, všichni tvrdí, že korupci nelze zcela eliminovat. Nikdy nebude existovat stát, ve kterém by se korupce nevyskytovala, ale může se alespoň pokusit podniknout dostatečná opatření, která by vedla k jejímu snížení.

Závěrem výzkumu lze shrnout, že většina respondentů vnímá korupci jako normální jev, který je součástí našeho života. Lze říci, že odpovídající jsou si vědomi o výši korupce u nás. Ne všichni by tento jev určitě hlásili na policii, protože se bojí. Za nejzkorumpovanější sektor vnímají politiku. Jak už bylo uvedeno výše, můžou za to hlavně politické aféry, které bývají sice velice medializovány, ale pokud je někdo reprezentant státu, měl by se i podle toho chovat. Pokud budou politikové působit, že řídí korupčními praktikami, nebudou dělat dobrý dojem na občany.

¹⁴¹ Vlastní dotazníkové šetření

Závěr

Úplatkářství provází lidstvo od jeho vzniku až do dnešní současnosti. Není však přijatelné, aby se došlo k obecnému závěru, že jde o přirozený jev a nám nezbyvá, než se s ním smířit. Nesmíme tento jev tak snadno akceptovat a brát jej jako součást našich životů. Správný přístup nejen veřejnosti, ale i státu může přispět k účinné eliminaci tohoto jevu. Ve starém trestním zákonu č. 140/1961 Sb., který byl platný do 31. 12. 2009, bylo ustanovení § 163 o účinné lítosti ve věcech úplatkářství. Účel byl zesílit efektivnost při odhalování korupce ve veřejném životě, a to hlavně proto, že motivoval k neprodlenému oznámení trestné činnosti občanů, kteří úplatek poskytl nebo slíbili, protože o něj byli požádáni. Určitě bych doporučila o znovuzavedení účinné lítosti, mohla by lépe motivovat účastníky těchto případů k jejich oznamování. V opačném případě nemohou být orgány činné v trestním řízení informovány o těchto trestných činech a nemohou je potrestat.

Česká republika by měla vyřešit návrh zákona na ochranu whistleblowerů (oznamovatelů korupce). Ačkoli by každý oznamovatel měl případy na podezření korupce ohlásit, většina si to ani netroufne z důvodu, že není zajištěna jejich ochrana. Je třeba brát v potaz riziko, že by některé osoby mohly zneužít statut oznamovatele a mohly by křivě obvinít osoby, které se protiprávního jednání nedopustily. Kvůli takovýmto případům je nutno, aby byl tento zákon imunní a abychom se vyvarovali případům ze zahraničí.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

DAVID, Vladislav a Alexander NETT. *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C.H. Beck, 2007. Právo a společnost (C.H. Beck). ISBN 978-80-7179-562-9.

DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. 2005. *Korupce*. Praha: Střední škola Ministerstva vnitra, 2005. ISBN 80-239-5687-6.

FRIČ, Pavol. *Korupce na český způsob*. Praha: Nakladatelství G plus G, 1999. Zde a nyní. ISBN 80-86103-26-9.

HORNÍK, Jan a Hana ŽUFANOVÁ. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-531-3.

CHMELÍK, Jan. *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-434-X.

CHMELÍK, Jan a Zdeněk TOMICA. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-866-6.

OTÁHAL, T. 2006. *Vývoj korupce v ČR v období transformace*. Brno: Centrum Výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky, 2006. ISSN 1801-4496.

REED, Q. 1999. *Korupce v privatizaci českou cestou*. Praha: G+G, 1999

RYSKA, Pavel a Jan PRŮŠA. *Korupce: ekonomie vs. mýty*. Praha: Institut Václava Klause, 2013. Publikace (Institut Václava Klause). ISBN 978-80-87806-03-6.

ŠTURMA, Pavel, Veronika BÍLKOVÁ a Jana NOVÁKOVÁ. *Mezinárodní a evropské instrumenty proti terorismu a organizovaném zločinu*. Praha: C.H. Beck, 2003. Právní instituty. ISBN 80-7179-305-1.

TAUCHEN, Jaromír a Karel SCHELLE, ed. *Korupce - včera a dnes: (sborník z kolokvia pořádaného katedrou dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity a The European Society for History of Law)*. Ostrava: Key Publishing, 2013. ISBN 978-80-87475-26-3.

VOLEJNÍKOVÁ, Jolana. *Korupce v ekonomické teorii a praxi*. Praha: Profess Consulting, 2007. Cesta k finanční svobodě. ISBN 978-80-7259-055-1.

VONDRÁČEK, Ondřej a Marek HAVRDA. *Korupce jako parazit: návod, jak ji porazit*. [Česko: s.n.], 2013. ISBN 978-80-87050-00-2.

Elektronické zdroje:

BLESK. blesk.cz [online]. © Blesk 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/526002/cesko-je-v-globalnim-zebricku-korupce-na-42-miste-v-ramci-eu-nic-moc-18-pricka.html>

KORUPCE. SLIDESHARE. slideshare [online]. Slideshare, © 2012 [cit. 2018-02-08]. Dostupné z: <http://www.slideshare.net/jablko123/korupce>

ZÁKONY, zakony.centrum.cz [online]. Zakony centrum © 2018 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-10-dil-3-paragraf-332?full=1>

Seznam zkratk

č. – číslo

sb. – sbírka

CPI - Index vnímání korupce

TI - Transparency International

UCLAF - Unité de Coordination de la Lutte Anti- Fraude

OLAF - European Anti Fraud Office

GMC - Multidisciplinární skupina proti korupci Rady Evropy

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Třídění korupce.....	19
------------------------------------	----

Seznam grafů

Graf č. 1: Věk.....	52
Graf č. 2: Pohlaví.....	53
Graf č. 3: Ze které obce na Písecku pocházíte (uved'te).....	54
Graf č. 4: Je podle Vás Česká republika korupčním prostředím.....	55
Graf č. 5: Myslíte si, že úroveň korupce v současné České republice je horší, než před rokem 1989.....	56
Graf č. 6: Věříte, že se politici snaží korupci vymýtit.....	57
Graf č. 7: Který sektor vnímáte jako nejzkorumpovanější.....	58
Graf č. 8: Domníváte se, že se korupce vyskytuje i ve veřejných zakázkách.....	59
Graf č. 9: Myslíte si, že jsou dostatečně přísné tresty za korupční jednání v naší republice (podplácení, pletichy a uplácení).....	60
Graf č. 10: Setkal/a jste se někdy ve svém okolí s korupcí.....	61
Graf č. 11: Pokud byste byl/a svědkem korupčního jednání ohlásil/a byste to na policii.....	62
Graf č. 12: Myslíte si, že by vyšší plat zabránil osobám náchylným k úplatku (úředník, soudce, policista, vedoucí pracovník, lékař) v jeho přijetí.....	63
Graf č. 13: Domníváte se, že etické kodexy v rámci organizace, napomáhají v boji proti korupci.....	64
Graf č. 14: Jaká opatření, se domníváte, by napomohla v boji proti korupci ve Veřejné správě.....	65
Graf č. 15: Myslíte si, že je možné korupci úplně odstranit.....	66

Přílohy

Dotazník

Dobrý den, jsem studentkou Vysoké školy evropských a regionálních studií.

Prosím Vás o vyplnění krátkého dotazníku na téma **Index korupce z trestněprávního hlediska na Písecku** v rámci mé bakalářské práce.

Dotazník je anonymní.

1. Věk?
  - 18-29
  - 30-49
  - 50-69
  - 70+
2. Pohlaví?
  - Muž
  - Žena
3. Ze které obce na Písecku pocházíte (uved'te)?
4. Je podle Vás Česká republika korupčním prostředím?
  - Ano
  - Ne
5. Myslíte si, že úroveň korupce v současné České republice je horší, než před rokem 1989?
  - Ano
  - Ne
6. Věříte, že se politici snaží korupci vymýtit?
  - Ano
  - Ne
7. Který sektor vnímáte jako nejzkorumpovanější?
  - a) Sport
  - b) Média
  - c) Politika
  - d) Veřejný sektor (soudnictví, školství, policie, atd.)
  - e) Jiný (uved'te který)
8. Domníváte se, že se korupce vyskytuje i ve veřejných zakázkách?
  - Ano
  - Ne

9. Myslíte si, že jsou dostatečně přísné tresty za korupční jednání v naší republice (podplácení, pletichy a uplácení)?
- Ano
  - Ne
10. Setkal/a jste se někdy ve svém okolí s korupcí?
- Ano
  - Ne
11. Pokud byste byl/a svědkem korupčního jednání, ohlásil/a byste to na policii?
- a) Zcela určitě
  - b) Spíše ano
  - c) Spíše ne
  - d) Určitě ne
12. Myslíte si, že by vyšší plat zabránil osobám náchylným k úplatku (úředník, soudce, policista, vedoucí pracovník, lékař) v jeho přijetí?
- Ano
  - Ne
13. Domníváte se, že etické kodexy v rámci organizace, napomáhají v boji proti korupci?
- a) zcela určitě
  - b) spíše ano
  - c) spíše ne
  - d) určitě ne
14. Jaká opatření se domníváte, by napomohla v boji proti korupci ve Veřejné správě:
- a) zlepšení legislativy
  - b) přísnější tresty
  - c) odstranění střetu zájmu
  - d) odstranění lobbyingu
  - e) Jiný (uved'te)
15. Myslíte si, že je možné korupci úplně odstranit?
- Ano
  - Ne

